

Sınrsız Eğitim ve Araştırma Dergisi

The Journal of Limitless Education and Research

Mart 2022
Cilt 7, Sayı 1

March 2022
Volume 7, Issue 1

Sınırsız Eğitim ve Araştırma Dergisi

Mart 2022, Cilt 7, Sayı 1

The Journal of Limitless Education and Research

March 2022, Volume 7, Issue 1

Sahibi

Prof. Dr. Firdevs GÜNEŞ

Owner

Prof. Dr. Firdevs GÜNEŞ

Editör

Doç. Dr. Ayşe Derya IŞIK

Editor in Chief

Assoc. Prof. Dr. Ayşe Derya IŞIK

Editör Yardımcısı

Dr. Çağın KAMIŞÇIOĞLU

Assistant Editor

Dr. Çağın KAMIŞÇIOĞLU

Yazım ve Dil Editörü

Doç. Dr. Bilge BAĞCI AYRANCI

Doç. Dr. Serpil ÖZDEMİR

Dr. İbrahim Halil YURDAKAL

Philologist

Assoc. Prof. Dr. Bilge BAĞCI AYRANCI

Assoc. Prof. Dr. Serpil ÖZDEMİR

Dr. İbrahim Halil YURDAKAL

Yabancı Dil Editörü

Doç. Dr. Gülden TÜM

Doç. Dr. Tanju DEVECİ

Dr. Çağın KAMIŞÇIOĞLU

Foreign Language Specialist

Assoc. Prof. Dr. Gülden TÜM

Assoc. Prof. Dr. Tanju DEVECİ

Dr. Çağın KAMIŞÇIOĞLU

İletişim

Sınırsız Eğitim ve Araştırma Derneği

06590 ANKARA - TÜRKİYE

e-posta: editor@sead.com.tr

sead@sead.com.tr

Contact

Limitless Education and Research Association

06590 ANKARA - TURKEY

e-mail: editor@sead.com.tr

sead@sead.com.tr

Sınırsız Eğitim ve Araştırma Dergisi (SEAD), yılda üç kez yayımlanan uluslararası hakemli bir dergidir.

Yazıların sorumluluğu, yazarlarına aittir.

Journal of Limitless Education and Research(J-LERA) is an international refereed journal published three times a year.

The responsibility lies with the authors of papers.

İNDEKSLER / INDEXED IN

INFORMATION SERVICES

Kapak: Doç. Dr. Ayşe Derya IŞIK-Dr. Barış ÇUKURBAŞI

Editörler Kurulu (Editorial Board)

Computer Education and Instructional Technology Bilgisayar ve Öğretim Teknolojileri Eğitimi	Doç. Dr. Hasan ÖZGÜR	Trakya Üniversitesi, Türkiye
Educational Sciences Eğitim Bilimleri	Doç. Dr. Ayşe ELİÜŞÜK BÜLBÜL Doç. Dr. Menekşe ESKİCİ Dr. Gülenaz ŞELÇUK	Necmettin Erbakan Üniversitesi, Türkiye Kırklareli Üniversitesi, Türkiye Manisa Celal Bayar Üniversitesi, Türkiye
Science Fen Eğitimi	Prof. Dr. Nurettin ŞAHİN Dr. Yasemin BÜYÜKŞAHİN	Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi, Türkiye Bartın Üniversitesi, Türkiye
Lifelong Learning Hayat Boyu Öğrenme	Prof. Dr. Firdevs GÜNEŞ Prof. Dr. Thomas R. GILLPATRICK Assoc. Prof. Dr. Tanju DEVECİ	Ankara Üniversitesi, Türkiye Portland State University, USA Khalifa University of Science and Technology, UAE
Teaching Mathematics Matematik Eğitimi	Prof. Dr. Erhan HACİÖMEROĞLU Doç. Dr. Burçin GÖKKURT Dr. Aysun Nüket ELÇİ	Temple University, Japan Bartın Üniversitesi, Türkiye Manisa Celal Bayar Üniversitesi, Türkiye
Pre-School Education Okul Öncesi Eğitimi	Doç. Dr. Neslihan BAY Dr. Burcu ÇABUK	Eskişehir Osmangazi Üniversitesi, Türkiye Ankara Üniversitesi, Türkiye
Primary Education Sınıf Eğitimi	Prof. Dr. Sabri SİDEKLİ Doç. Dr. Oğuzhan KURU Doç. Dr. Özlem BAŞ Doç. Dr. Süleyman Erkam SULAK Doç. Dr. Yalçın BAY	Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi, Türkiye Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi, Türkiye Hacettepe Üniversitesi, Türkiye Ordu Üniversitesi, Türkiye Anadolu Üniversitesi, Türkiye
Teaching Social Studies Sosyal Bilgiler Eğitimi	Doç. Dr. Cüneyit AKAR	Uşak Üniversitesi, Türkiye
Teaching Turkish Türkçe Öğretimi	Prof. Dr. Fatma SUSAR KIRMIZI Doç. Bilge BAĞCI AYRANCI Doç. Dr. Nevin AKKAYA Doç. Dr. Serpil ÖZDEMİR	Pamukkale Üniversitesi, Türkiye Adnan Menderes Üniversitesi, Türkiye Dokuz Eylül Üniversitesi, Türkiye Bartın Üniversitesi, Türkiye
Teaching Turkish to Foreigners Yabancılara Türkçe Öğretimi	Prof. Dr. Apollinaria AVRUTİNA Prof. Dr. Yuu KURIBAYASHI Assoc. Prof. Dr. Galina MISKINIENE Assoc. Prof. Dr. Könül HACIYEVA Assoc. Prof. Dr. Xhemile ABDIU Doç. Dr. Gülden TÜM Lecturer Dr. Feride HATİBOĞLU Lecturer Semahat RESMİ CRAHAY	St. Petersburg State University, Russia Okayama University, Japan Vilnius University, Lithuania Azerbaijan National Academy of Sciences, Azerbaijan Tiran University, Albania Çukurova Üniversitesi, Türkiye University of Pennsylvania, USA PCVO Moderne Talen Gouverneur, Belgium
Foreign Language Education Yabancı Dil Eğitimi	Prof. Dr. Arif SARIÇOBAN Prof. Dr. Işıl ULUÇAM-WEGMANN Prof. Dr. İ. Hakkı MİRİCİ Prof. Dr. İlknur SAVAŞKAN Assoc. Prof. Dr. Christina FREI Dr. Bengü AKSU ATAÇ Dr. Ulaş KAYAPINAR Dr. Nurcan KÖSE	Selçuk Üniversitesi, Türkiye Universität Duisburg-Essen, Germany Hacettepe Üniversitesi, Türkiye Bursa Uludağ Üniversitesi, Türkiye University of Pennsylvania, USA Nevşehir Hacı Bektaş Üniversitesi, Türkiye American University of the Middle East (AUM), Kuwait American University of the Middle East (AUM), Kuwait

Sınırsız Eğitim ve Araştırma Dergisi, Cilt 7, Sayı 1

The Journal of Limitless Education and Research, Volume 7, Issue 1

Yayın Danışma Kurulu (Editorial Advisory Board)

Prof. Dr. A. Işıl ULUÇAM-WEGMANN, Universität Duisburg-Essen, Deutschland

Prof. Dr. Ahmet ATAÇ, Manisa Celal Bayar Üniversitesi, Türkiye

Prof. Dr. Ahmet GÜNŞEN, Trakya Üniversitesi, Türkiye

Prof. Dr. Ahmet KIRKILIÇ, Ağrı Çeçen Üniversitesi, Türkiye

Prof. Dr. Ali Murat GÜLER, Orta Doğu Teknik Üniversitesi, Türkiye

Prof. Dr. Ali YAKICI, Gazi Üniversitesi, Türkiye

Prof. Dr. Apollinaria AVRUTINA, St. Petersburg State University, Russia

Prof. Dr. Arif ÇOBAN, Konya Selçuk Üniversitesi, Türkiye

Prof. Dr. Asuman DUATEPE PAKSU, Pamukkale Üniversitesi, Türkiye

Prof. Dr. Duygu UÇGUN, Pamukkale Üniversitesi, Türkiye

Prof. Dr. Efe AKBULUT, Pamukkale Üniversitesi, Türkiye

Prof. Dr. Erhan Selçuk HACIÖMEROĞLU, Temple University, Japan

Prof. Dr. Erika H. GILSON, Princeton University, USA

Prof. Dr. Erkut KONTER, Dokuz Eylül Üniversitesi, Türkiye

Prof. Dr. Erol DURAN, Uşak Üniversitesi, Türkiye

Prof. Dr. Ersin KIVRAK, Afyon Kocatepe Üniversitesi, Türkiye

Prof. Dr. Esra BUKOVA GÜZEL, Dokuz Eylül Üniversitesi, Türkiye

Prof. Dr. Fatma AÇIK, Gazi Üniversitesi, Türkiye

Prof. Dr. Fatma SUSAR KIRMIZI, Pamukkale Üniversitesi, Türkiye

Prof. Dr. Firdevs GÜNEŞ, Ankara Üniversitesi, Türkiye

Prof. Dr. Fredricka L. STOLLER, Northern Arizona University, USA

Prof. Dr. Gizem SAYGILI, Karaman Üniversitesi, Türkiye

Prof. Dr. Hakan UŞAKLI, Sinop Üniversitesi, Türkiye

Prof. Dr. Hüseyin KIRAN, Pamukkale Üniversitesi, Türkiye

Prof. Dr. İhsan KALENDEROĞLU, Gazi Üniversitesi, Türkiye

Prof. Dr. İlknur SAVAŞKAN, Bursa Uludağ Üniversitesi, Türkiye

Prof. Dr. İlze IVANOVA, University of Latvia, Latvia

Prof. Dr. İsmail MİRİCİ, Hacettepe Üniversitesi, Türkiye

Prof. Dr. Jack C RICHARDS, University of Sydney, Avustralia

Prof. Dr. Kamil İŞERİ, Dokuz Eylül Üniversitesi, Türkiye

Prof. Dr. Levent MERCİN, Kütahya Dumlupınar Üniversitesi, Türkiye

Sınırsız Eğitim ve Araştırma Dergisi, Cilt 7, Sayı 1

The Journal of Limitless Education and Research, Volume 7, Issue 1

- Prof. Dr. Leyla KARAHAN, Gazi Üniversitesi, Türkiye
Prof. Dr. Liudmila LESCHEVA, Minsk State Linguistics University, Belarus
Prof. Dr. Mehmet Ali AKINCI, Rouen University, France
Prof. Dr. Meliha YILMAZ, Gazi Üniversitesi, Türkiye
Prof. Dr. Merih Tekin BENDER, Ege Üniversitesi, Türkiye
Prof. Dr. Mustafa Murat İNCEOĞLU, Ege Üniversitesi, Türkiye
Prof. Dr. Nergis BİRAY, Pamukkale Üniversitesi, Türkiye
Prof. Dr. Nesrin İŞİKOĞLU ERDOĞAN, Pamukkale Üniversitesi, Türkiye
Prof. Dr. Nezir TEMUR, Gazi Üniversitesi, Türkiye
Prof. Dr. Nil DUBAN, Afyon Kocatepe Üniversitesi, Türkiye
Prof. Dr. Nurettin ŞAHİN, Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi, Türkiye
Prof. Dr. Pınar GİRMEN, Eskişehir Osmangazi Üniversitesi, Türkiye
Prof. Dr. Sabri SİDEKLİ, Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi, Türkiye
Prof. Dr. Serap BUYURGAN, Başkent Üniversitesi, Türkiye
Prof. Dr. Serdar TUNA, Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi, Türkiye
Prof. Dr. Seyfi ÖZGÜZEL, Çukurova Üniversitesi, Türkiye
Prof. Dr. Songül ALTINIŞIK, TODAİE Emekli Öğretim Üyesi, Türkiye
Prof. Dr. Süleyman İNAN, Pamukkale Üniversitesi, Türkiye
Prof. Dr. Şafak ULUÇINAR SAĞIR, Amasya Üniversitesi, Türkiye
Prof. Dr. Şahin KAPIKIRAN, Pamukkale Üniversitesi, Türkiye
Prof. Dr. Şerif Ali BOZKAPLAN, Dokuz Eylül Üniversitesi, Türkiye
Prof. Dr. Tahir KODAL, Pamukkale Üniversitesi, Türkiye
Prof. Dr. Tazegül DEMİR ATALAY, Kafkas Üniversitesi, Türkiye
Prof. Dr. Thomas R. GILLPATRICK, Portland State University, USA.
Prof. Dr. Todd Alan PRICE, National-Louis University, USA
Prof. Dr. Turan PAKER, Pamukkale Üniversitesi, Türkiye
Prof. Dr. Umut SARAÇ, Bartın Üniversitesi, Türkiye
Prof. Dr. William GRABE, Northern Arizona University, USA
Prof. Dr. Yasemin KIRKGÖZ, Çukurova Üniversitesi, Türkiye
Prof. Dr. Yuu KURIBAYASHI, Okayama University, JAPAN
Assoc. Prof. Dr. Sevinc QASİMOVA, Bakü State University, Azerbaijan
Assoc. Prof. Dr. Carol GRIFFITHS, University of Leeds, UK

Sınırsız Eğitim ve Araştırma Dergisi, Cilt 7, Sayı 1

The Journal of Limitless Education and Research, Volume 7, Issue 1

- Assoc. Prof. Dr. Christina FREI, University of Pennsylvania, USA
Assoc. Prof. Dr. Könül HACIYEVA, Azerbaijan National Academy of Sciences, Azerbaijan
Assoc. Prof. Dr. Salah TROUDI, University of Exeter, UK
Assoc. Prof. Dr. Suzan CANHASI, University of Prishtina, Kosovo
Assoc. Prof. Dr. Şaziye YAMAN, American University of the Middle East (AUM), Kuwait
Assoc. Prof. Dr. Tanju DEVECİ, Khalifa University of Science and Technology, UAE
Assoc. Prof. Dr. Xhemile ABDIU, Tiran University, Albania
Assoc. Prof. Dr. Galina MISKINIENE, Vilnius University, Lithuania
Assoc. Prof. Dr. Spartak KADIU, Tiran University, Albania
Doç. Dr. Abdullah ŞAHİN, Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi, Türkiye
Doç. Dr. Abdurrahman ŞAHİN, Pamukkale Üniversitesi, Türkiye
Doç. Dr. Anıl ERTOK ATMACA, Karabük Üniversitesi, Türkiye
Doç. Dr. Aydın ZOR, Akdeniz Üniversitesi, Türkiye
Doç. Dr. Ayşe Derya IŞIK, Bartın Üniversitesi, Türkiye
Doç. Dr. Ayşe ELİÜŞÜK BÜLBÜL, Selçuk Üniversitesi, Türkiye
Doç. Dr. Behice VARIŞOĞLU, Gaziosmanpaşa Üniversitesi, Türkiye
Doç. Dr. Berna Cantürk GÜNHAN, Dokuz Eylül Üniversitesi, Türkiye
Doç. Dr. Bilge AYRANCI, Adnan Menderes Üniversitesi, Türkiye
Doç. Dr. Burçin GÖKKURT ÖZDEMİR, Bartın Üniversitesi, Türkiye
Doç. Dr. Cüneyit AKAR, Uşak Üniversitesi, Türkiye
Doç. Dr. Demet GİRGIN, Balıkesir Üniversitesi, Türkiye
Doç. Dr. Dilek FİDAN, Kocaeli Üniversitesi, Türkiye
Doç. Dr. Esin Yağmur ŞAHİN, Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi, Türkiye
Doç. Dr. Feryal BEYKAL ORHUN, Pamukkale Üniversitesi, Türkiye
Doç. Dr. Filiz METE, Hacettepe Üniversitesi, Türkiye
Doç. Dr. Fulya ÜNAL TOPÇUOĞLU, Kütahya Dumlupınar Üniversitesi, Türkiye
Doç. Dr. Funda ÖRGE YAŞAR, Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi, Türkiye
Doç. Dr. Gülden TÜM, Çukurova Üniversitesi, Türkiye
Doç. Dr. Güliz AYDIN, Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi, Türkiye
Doç. Dr. Hasan ÖZGÜR, Trakya Üniversitesi, Türkiye
Doç. Dr. Hüseyin ANILAN, Eskişehir Osmangazi Üniversitesi, Türkiye
Doç. Dr. İbrahim COŞKUN, Trakya Üniversitesi, Türkiye

Sınırsız Eğitim ve Araştırma Dergisi, Cilt 7, Sayı 1

The Journal of Limitless Education and Research, Volume 7, Issue 1

- Doç. Dr. İbrahim Halil YURDAKAL, Pamukkale Üniversitesi, Türkiye
Doç. Dr. Mehmet Celal VARIŞOĞLU, Gaziosmanpaşa Üniversitesi, Türkiye
Doç. Dr. Melek ŞAHAN, Ege Üniversitesi, Türkiye
Doç. Dr. Meltem DEMİRCİ KATRANCI, Gazi Üniversitesi, Türkiye
Doç. Dr. Menekşe ESKİCİ, Kırklareli Üniversitesi, Türkiye
Doç. Dr. Nazan KARAPINAR, Pamukkale Üniversitesi, Türkiye
Doç. Dr. Neslihan BAY, Eskişehir Osmangazi Üniversitesi, Türkiye
Doç. Dr. Nevin AKKAYA, Dokuz Eylül Üniversitesi, Türkiye
Doç. Dr. Orhan KUMRAL, Pamukkale Üniversitesi, Türkiye
Doç. Dr. Özlem BAŞ, Hacettepe Üniversitesi, Türkiye
Doç. Dr. Ruhan KARADAĞ, Adıyaman Üniversitesi, Türkiye
Doç. Dr. Salim PİLAV, Kırıkkale Üniversitesi, Türkiye
Doç. Dr. Sayım AKTAY, Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi, Türkiye
Doç. Dr. Sevgi ÖZGÜNGÖR, Pamukkale Üniversitesi, Türkiye
Doç. Dr. Sibel KAYA, Kocaeli Üniversitesi, Türkiye
Doç. Dr. Süleyman Erkam SULAK, Ordu Üniversitesi, Türkiye
Doç. Dr. Ufuk YAĞCI, Pamukkale Üniversitesi, Türkiye
Doç. Dr. Vesile ALKAN, Pamukkale Üniversitesi, Türkiye
Doç. Dr. Yalçın BAY, Anadolu Üniversitesi, Türkiye
Dr. Öğr. Üyesi Ahmet BAŞKAN, Hitit Üniversitesi, Türkiye
Dr. Öğr. Üyesi Aysun Nüket ELÇİ, Manisa Celal Bayar Üniversitesi, Türkiye
Dr. Öğr. Üyesi Banu ÖZDEMİR, Kütahya Dumlupınar Üniversitesi, Türkiye
Dr. Öğr. Üyesi Barış ÇUKURBAŞI, Manisa Celal Bayar Üniversitesi, Türkiye
Dr. Öğr. Üyesi Emel GÜVEY AKTAY, Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi, Türkiye
Dr. Öğr. Üyesi Gülenaz SELÇUK, Manisa Celal Bayar Üniversitesi, Türkiye
Dr. Öğr. Üyesi Hasan Hüseyin MUTLU, Ordu Üniversitesi, Türkiye
Dr. Öğr. Üyesi Nil Didem ŞİMŞEK, Süleyman Demirel Üniversitesi, Türkiye
Dr. Öğr. Üyesi Seçil KARTOPU, Ankara Yıldırım Beyazıt Üniversitesi, Türkiye
Dr. Öğr. Üyesi Şahin ŞİMŞEK, Kastamonu Üniversitesi, Türkiye
Dr. Öğr. Üyesi Üzeyir SÜĞÜMLÜ, Ordu Üniversitesi, Türkiye
Dr. Bağdagül MUSSA, University of Jordan, Jordan
Dr. Çağın KAMIŞCIOĞLU, Ankara Üniversitesi, Türkiye

Sınırsız Eğitim ve Araştırma Dergisi, Cilt 7, Sayı 1

The Journal of Limitless Education and Research, Volume 7, Issue 1

Dr. Düriye GÖKÇEBAĞ, University of Cyprus, Language Centre, Kıbrıs

Dr. Erdost ÖZKAN, Pamukkale Üniversitesi, Türkiye

Dr. Feride HATİBOĞLU, University of Pennsylvania, USA

Dr. Hanane BENALI, American University of the Middle East (AUM), Kuwait

Dr. Nurcan KÖSE, American University of the Middle East (AUM), Kuwait

Dr. Ulaş KAYAPINAR, American University of the Middle East (AUM), Kuwait

Dr. Nader AYİŞH, Khalifa University of Science and Technology, UAE

Sınırsız Eğitim ve Araştırma Dergisi, Cilt 7, Sayı 1

The Journal of Limitless Education and Research, Volume 7, Issue 1

Bu Sayının Hakemleri (Referees of This Issue)

Prof. Dr. Deniz Beste ÇEVİK KILIÇ, Balıkesir Üniversitesi

Prof. Dr. Firdevs GÜNEŞ, Ankara Üniversitesi

Doç. Dr. Demet GİRGİN, Balıkesir Üniversitesi

Doç. Dr. Hülya HAMURCU, Dokuz Eylül Üniversitesi

Doç. Dr. Nevin AKKAYA, Dokuz Eylül Üniversitesi

Doç. Dr. Serpil ÖZDEMİR, Bartın Üniversitesi

Dr. Öğr. Üyesi Aysun Nüket ELÇİ, Manisa Celal Bayar Üniversitesi

Dr. Öğr. Üyesi Görkem AVCI, Bartın Üniversitesi

Dr. Öğr. Üyesi Güzin ÖZYILMAZ, Dokuz Eylül Üniversitesi

Dr. Öğr. Üyesi Yasemin BÜYÜKŞAHİN, Bartın Üniversitesi

Sınırsız Eğitim ve Araştırma Dergisi, Cilt 7, Sayı 1

The Journal of Limitless Education and Research, Volume 7, Issue 1

Dear Readers,

We are delighted to present you the March 2022 issue of the Journal of Limitless Education and Research.

The aim of our Journal, which has been published continually by the Limitless Education and Research Association (SEAD) since 2016, is to contribute scientifically to the field of education and research. For this purpose, priority is given to publishing theoretical and applied studies and sharing scientific information at national and international level.

The Limitless Journal of Education and Research is published three times a year, scanned in various national and international indexes, and receives numerous citations. Our Journal with an impact factor of 0.5 in SOBIAD 2021 is among the first 90 journals published in our country.

SEAD Journal is published with the scientific contributions and support of academicians working in Turkey and abroad, such as articles, research and projects. Our journal has been publishing for six years without compromising its academic and scientific quality. We would like to thank all the editors, writers, referees and translators who contributed to the preparation and publication of our journal.

In this issue of our journal, as in other issues, five scientific research and articles related to education are included. These studies are presented in two languages, Turkish and English.

We hope that our journal will make significant contributions to the field of education and research. With our best regards.

LIMITLESS EDUCATION AND RESEARCH ASSOCIATION

Sınırsız Eğitim ve Araştırma Dergisi, Cilt 7, Sayı 1

The Journal of Limitless Education and Research, Volume 7, Issue 1

Değerli Okuyucular,

Sizlere Sınırsız Eğitim ve Araştırma Dergisinin Mart 2022 sayısını sunmaktan mutluluk duyuyoruz.

Sınırsız Eğitim ve Araştırma Derneği (SEAD) tarafından 2016 yılından bu yana kesintisiz olarak yayınlanan Dergimizin amacı, eğitim ve araştırma alanına bilimsel yönden katkı sağlamaktır. Bu amaçla kuramsal ve uygulamalı çalışmalarını yayınlamaya, bilimsel bilgileri ulusal ve uluslararası düzeyde paylaşmaya öncelik verilmektedir.

Sınırsız Eğitim ve Araştırma Dergisi, yılda üç sayı olarak yayınlanmakta, çeşitli ulusal ve uluslararası indekslerde taranmakta ve çok sayıda atıf almaktadır. SOBİAD 2021 yılı etki faktörü 0,5 olan Dergimiz, ülkemizde yayınlanan ilk 90 dergi arasında yer almaktadır.

SEAD Dergisi, yurt içi ve yurt dışında görevli akademisyenlerin makale, araştırma, proje gibi bilimsel katkı ve destekleriyle yayınlanmaktadır. Akademik ve bilimsel kalitesinden ödün vermeden altı yıldır yayın hayatını sürdürmektedir. Dergimizin hazırlanması ve yayınlanmasında emeği geçen bütün editör, yazar, hakem ve çevirmenlere teşekkür ediyoruz.

Dergimizin bu sayısında diğer sayılarda olduğu gibi eğitimle ilgili beş bilimsel araştırma ve makaleye yer verilmiştir. Bu çalışmalar Türkçe ve İngilizce olarak iki dilde sunulmuştur.

Dergimizin eğitim ve araştırma alanına önemli katkılar getirmesini diliyoruz. Saygılarımızla.

SINIRSIZ EĞİTİM VE ARAŞTIRMA DERNEĞİ

TABLE OF CONTENTS

İÇİNDEKİLER

**Article Type: Review
Makale Türü: Derleme**

Firdevs GÜNEŞ

Direct Instruction Model
Doğrudan Öğretim Modeli 1-39

Mutlu Varlık KOCAİLİ

A Study on Right Hand Techniques in Cello Sonatas of Johannes Brahms
Johannes Brahms'in Çello Sonatlarındaki Sağ El Teknikleri Üzerine Bir İnceleme 40-55

**Article Type: Research Article
Makale Türü: Araştırma**

Sevim ATALAY, Hülya HAMURCU

Primary School Teachers' Orientations on Integrative STEM Practices: İzmir
Bornova Sample 56-89
Entegre FeTeMM Uygulamalarına Yönelik Sınıf Öğretmenlerinin Yönelimleri: İzmir
Bornova Örnekleme

Seçil KARTOPU

Reflection of Disaster Perception on Student Posters in the Context of Art
Education 90-130
Sanat Eğitimi Bağlamında Afet Algısının Öğrenci Afişlerine Yansıması

Çağın KAMIŞÇIOĞLU

Investigation of High School Textbooks in terms of Particle Physics
Parçacık Fiziği Açısından Lise Ders Kitaplarının İncelenmesi 131-167

The Journal of Limitless Education and Research
Volume 7, Issue 1, 90 - 130

DOI: 10.29250/sead.1081769

Received: 02.03.2022

Article Type: Research

Accepted: 14.03.2022

Reflection of Disaster Perception on Student Posters in the Context of Art Education

Assist. Prof. Dr. Seçil KARTOPU, Ankara Yıldırım Beyazıt University, skartopu@ybu.edu.tr

Abstract: Globalization and rapid advancement of technology cause not only information but also visual information to increase. This situation brings a visually rich world and visual information age. In the visual information age, visual contents plays a role in every aspect of our lives. Art and art education have a great role in the meaning, evaluation, classification and perception of this visual world, which affects human life positively or negatively. Art is not only a reflection of pleasant feelings and beauties, but also an expression of fears, pain and sorrow. In this process, posters and images on posters have a special importance. The informative function of graphic design, which is one of the visual communication arts, and the poster design in particular, and its efforts to find solutions to problems with creative ideas contribute to society. One of them is the use of posters and images in natural disasters. In this research, it is aimed to determine how the disaster perception of university students is reflected in their poster designs in the context of art education. For this purpose, a total of 54 students were studied. At the end of the research, it was determined that the majority of the students covered the subject of earthquake and fire on their posters. The majority of the students who read the earthquake subject reflected yellow and brown colors as the main-natural colors on their posters. On the other hand, they reflect black, red and white colors on their posters as text colors to attract attention and highlight. It has been found that the majority of the students who dealt with the subject of fire reflected the colors red, orange, yellow as the main-natural color on their posters and they reflect blue and gray colors on their posters to attract attention and as text colors. It was clearly revealed in the color choices that the students were affected by the disasters in our country. It is recommended to carry out more detailed studies on this subject.

Keywords: Art Education, Art, Poster, Poster review, Color

Cited in: Kartopu, S. (2022). Reflection of disaster perception on student posters in the context of art education. Sanat Eğitimi Bağlamında Afet Algısının Öğrenci Afişlerine Yansıması. *The Journal of Limitless Education and Research, Sınırsız Eğitim ve Araştırma Dergisi*, 7(1), 90-130. DOI: 10.29250/sead.1081769

Author ORCID: 0000-0002-1261-024X

1. Introduction

Today, the theme of disaster is discussed in artistic practices, cinema, painting, dance, as well as in economic, political, ecological or technological fields. The art world is not against this trend. Well, do disasters become the subject of fine arts? Does art that seeks beauty deal with disasters? As known, fine arts are a means of self-expression of the individual. It allows the individual to share memories, emotions and feelings with the others. It helps to develop imagination and creativity. It also contributes to education and dissemination of knowledge. In this process, it becomes both a propaganda and an indoctrination tool. It plays an important role in constructing the identity of individuals and societies.

1.1. Art Education and Poster

Art is an expression of our thoughts, feelings, intuitions and desires; it is personal and it is about sharing the way we experience the world, which is an extension of personality. As a communication tool, art is also a tool through which students can externalize their inner emotional turmoil and discover themselves. Art tends to tap into experienced emotions on a deeper level and is a way for individuals to release emotions they might not otherwise be able to express.

Often, students have difficulty recognizing and expressing the emotions they feel. The artistic process can help students, faced with a world full of conflict and violence beyond subjective boundaries and verbal barriers, express themselves and understand the world around them by creating a safe space wherein they can express their feelings and communicate with each other without pressure. Expressing their feelings with images and using art to express their inner voices will enable students to connect with their own deepest feelings and thoughts for the first time, perhaps. Posters are very effective at the stage of effectively explaining ideas, thoughts and feelings by visualizing them.

In the context of art education, poster works are one of the indispensable visual communication tools to communicate effectively and to give messages by drawing attention to social issues, to raise awareness. The poster, which is defined by the Turkish Language Association as "prepared to announce or promote something, hung in a place where the crowd could see it, usually pictured poster, hanging" (TDK), can be divided into three groups regarding its content. Commercial Posters (Advertising Posters), Social Posters and Cultural Posters. Commercial posters, posters promoting a product or service, are frequently used in areas such

as fashion, food, industry and tourism. Such posters aim to influence and direct target audiences. Cultural Posters are those about art and culture. Such posters aim to highlight cultural events, exhibitions, films, theatres, music and sports events, festivals and similar works to the target audience. Social Posters, on the other hand, are non-commercial educational posters. They are used to convey education, environment and ecology, political thoughts, and to give social messages to the society (MEB, 2012:8-9). No matter what type is designed, the poster is one of the most effective ways of conveying a message. Therefore, the message to be conveyed should reach the target audience as a whole by using visuals, formats, and typography. It affects the perception of the message, the attractiveness, originality, easy understanding and credibility of the poster. Especially, posters with social messages are expected to activate the public.

The aim of the poster is to convey a message in the shortest and most effective way by using signs, symbols, colors, and texts. Within the scope of this study, students designed social posters by working on disaster awareness and aimed to both activate and inform the society. At the same time, they reflected their own disaster perceptions and thoughts on their designs.

1.2. Natural Disaster

The Presidency of Disaster and Emergency Management (AFAD), defines the term of *disaster* as "a human, technology or nature-based phenomenon wherein the affected society could not cope with it and, which suspends or stems the activities and normal life and causes physical, economic and social losses of the society or certain part of it. While AFAD- the Dictionary of Disaster Management Terms defines *disaster* as not an event itself, but its result, for Turkish Language Association it is "Destruction caused by various natural events (TDK)". The common point of these definitions is that the disaster is a destruction that interrupts normal life and it is not an event but a result of the event. There is also a consensus that when there is no situation that will cause physical, economic, social and political harm to the society, the disaster remains only as an event and does not turn into a disaster.

In recent years, the incidence and impact of human and nature-induced disasters has increased greatly in the world. According to the data by World Health Organization (WHO), the biological disaster of Covid-19, which emerged in Wuhan, China in the last days of 2019 and affected the whole world, caused 396,558,014 confirmed cases of COVID-19, including 5,745,032 deaths, as of 8 February 2022 (<https://covid19.who.int>). This epidemic, which the

whole world was caught unprepared for, had a significant impact on human life. All states are still trying to fight this epidemic. This situation reveals once again the importance of effective disaster management. In disaster management, not only states, governments, but also society has a great responsibility. In order to prevent the damage and reduce the effects of disasters, precautions should be taken at the individual level before, during and after the disaster.

The perception of disaster management as post-disaster intervention and recovery efforts has changed today. It has been seen that the post-disaster studies are ineffective enough in reducing the negative effects of disasters, and the importance of pre-disaster preparedness and risk reduction activities within the scope of disaster relief, which has brought an international transformation in disaster management. Fighting disasters has been handled with a broader approach, and strategies have been developed to include and involve all segments of society in the process. Sendai Disaster Risk Reduction Framework (2015-2030), which includes our country as well as increasing resilience to disasters, and in this sense, identifying and eliminating existing risks, was adopted at the Third UN World Conference held in Sendai, Japan on March 18, 2015. In this context, it was emphasized that especially vulnerable groups, children, the disabled, the elderly, and people with chronic diseases have a higher potential to be affected by the risks and vulnerability resulting from disasters, that these segments should be primarily strengthened, and also to increase disaster resilience, including all segments of the society (UNISDR, 2015:21, Sphere Project, 2018:12-14, Çakır and Atalay, 2020:175). The lack of knowledge and awareness of the society about disasters increases the size of the disaster and increases the loss and damage.

1.3. Disaster Education

The United Nations 2000 World Disaster Reduction Campaign, developed by the International Strategy for Disaster Reduction (ISDR), which aims to reduce the devastating effects of disasters, increase disaster awareness and create disaster-resilient societies, aims to educate young people on this issue (<https://www.un-spider.org>). If successful disaster prevention and risk management is to be achieved, necessary education should be provided so that future generations can become aware of natural hazards and better understand the ways to prevent them.

The year 2021 has been declared as Turkey's Disaster Education Year in order to reduce the risk of disaster and take the necessary measures so that an event does not grow into a

disaster and cause destruction. In this context, cooperation protocols are signed with public institutions and organizations, NGOs, associations, foundations and the private sector (Afad, 2021). In addition, AFAD has started a project titled "Disaster Prepared Turkey" in order to spread this education to all segments of the society, starting from individuals. It also has started constituting instructional ways so as to provide organizing disaster and emergency plans, expressing individuals and society basic precautions that they could take in their residences and environment, and also bringing in awareness of disaster (<https://www.afad.gov.tr/afete-hazir-turkiye>).

The necessity of fighting against disasters depends on developing "disaster resilient communities", learning to live with disaster and the success of the education to be given before and after the disaster. It is necessary to integrate this education through schools where formal and non-formal education is given. The United Nations Office for Disaster Risk Reduction and the Global Alliance for Increasing the Resilience of the Education System and Reducing the Disaster Risk identified three pillars within the framework of school safety in 2017; safe educational facilities, school disaster management, risk reduction and resilience education (Unesco,2019:35). The messages to be given through schools can reach every home and community and be passed on to future generations (Petal and Izadkhah, 2008). Including disaster risk education in the school curriculum helps students, and thus the society, raise more awareness of the problems. However, in some studies, it has been concluded that Turkey's disaster education at primary and secondary education level is insufficient according to UNISDR (United Nations Office for Disaster Risk Reduction) criteria, because education is not handled with a holistic approach (İnal, Kaya and Altıntaş, 2018:124) within the scope of the courses. In another study, it is suggested that although disaster education is given to kindergarten and primary school students within the scope of Science and Technology course and Social Studies course, the information about the ways of protection from disasters (earthquake) is insufficient, and with more qualified field exercises, students can reconcile this education with current life (Şimşek, 2007:18). In another study, Özdemir, Ertürk, and Güner (2018: 128) stated that students had difficulties in expressing abstract topics such as the cause and occurrence of earthquake disaster, that the teaching and expression techniques should be changed, and that the information given in the 5th Grade Social Studies textbook of the Ministry of National Education explained on only one page. They determined that it is insufficient and that the subjects should be given according to the level of education. In this context, it is a fact that a language that

students can easily understand should be used and that a child-friendly education plan is needed (Jalali and Yarmohammadian, 2015:486).

1.4. Disaster Education with Art Education

The use of all kinds of communication arts in order for disaster education to reach large masses, and especially the effort of the media on this issue, its content, and the messages it will give to educate people are critical in raising awareness (Hussain and Sheikh, 2019). Starting this education at a young age makes it easier to live with a disaster. Therefore, materials suitable for all age groups should be designed and course contents should be made compatible with the digital age. Creative educational materials, informative games on the subject, toys, documentaries, short videos, comics, puzzles, computer games are various ways to increase disaster awareness (Oke, Adeyinka and Oluseyi, 2018:107). It has been observed that educational comics are effective in disaster education, especially, in the education of small age groups, and students can think and comment more actively about events through comics (Topkaya and Şimşek, 2016:52). Students may or may not have experienced the disaster. However, talking and discussing about disaster management with their friends, teachers and families will enable them to learn about disaster risk reduction measures and to solve problems and to convey the messages they have internalized to their families, friends and neighbors. Thus, with controlled learning, they will get away from hearsay misinformation. Therefore, in these situations, benefiting from the power of art will be especially effective on children and young people. The British Association of Art Therapists (BAAT) states that art should be used not as a diagnostic tool, but as a tool to address emotional issues that can be confusing and disturbing.

According to the research projects, students; they receive 1% by taste, 2% by touch, 4% by smell, 10% by hearing and 83% by sight; they also remember 10% of what they read, 20% of what they hear, 30% of what they see, 50% of what they see and hear, and 70% of what they do and tell (Lang, McBeath, & File, 1995, cited in Güneş, 2014:6). This research shows that seeing in learning, and application and expression in remembering are more effective in the field of education. Art education enables students to make concrete sense of abstract concepts (Akkurt and Boratav, 2018:57), to synthesize their practical thoughts (Yolcu, 2009:93-94), to be creative, self-confident and consistent (Ünver, 2016: 871) individuals who can develop ideas against social problems.

2. Purpose of the Research

The aim of this research is to determine the perceptions of the university 2nd year “Visual Communication Design Department” undergraduate students about disaster through poster design. In the research, firstly, students were given an education about natural disasters, and then poster design was made to determine their perceptions. The theme, colors and pictures used in the poster designs were evaluated. For this purpose, answers to the following questions were sought in the study.

1. Students' poster designs;

1.1. Which natural disasters is it intended for?

1.2. Which colors are used?

2. Students' poster designs;

2.1. What is the distribution of poster design themes by gender?

2.2. What is the gender distribution of the colors used in poster designs?

3. Method

This research is a qualitative research. Case study design, one of the qualitative research designs, was used. According to Yıldırım and Şimşek (2011), case study is a research method that allows the researcher to examine a phenomenon or event that he cannot control in depth, based on the questions of how and why. The method focuses on one or more individuals, events or situations and the variables that affect or are affected by this situation. In this study, since the perception of disaster in the context of art education and how the situation is reflected on student posters will be examined, it is thought that the case study design is suitable for the purpose of the research.

3.1. Participants

The participants of the research consist of 54 students studying at Ankara Yıldırım Beyazıt University/Faculty of Architecture and Fine Arts/Visual Communication Design department in the 2022-2023 Academic Year. The participants constitute 39 females and 15 males.

3.2. Data Collection Tools

Visual materials and semi-structured interview forms, which are among the qualitative data collection methods, were used as data collection tools in the research. Visual materials are poster works made by students. The semi-structured interview form was created by the researcher after taking expert opinion.

-*Poster Studies*- After the disaster education they received, the participants started to work on posters. They were asked to design a poster in line with the principles and rules of poster design, reflecting their disaster perceptions and the messages they want to give to the society.

-*Interview form* - The semi-structured interview form, which was created in order to get the opinions of the participants in the study, was prepared by the researcher. The prepared form was submitted to the opinion of two experts. The form was finalized in line with the common opinions of the experts. In this form, participants were asked questions as follows:

- Which natural disaster poster did you design? Why is that?
- What colors did you use in your poster? Why is that?
- Briefly describe your poster.

3.3. Data Collection

Data collection studies were initiated within the scope of the ethics committee approval document with the code "2022-663" obtained from Social and Human Sciences Ethics Committee at Ankara Yıldırım Beyazıt University (Aybü).

At this stage, the participants were explained:

- "Disaster Awareness Training" was given to the students of Ankara Yıldırım Beyazıt University Vocational School of Social Sciences, Civil Defense and Firefighting Program, AYBU Search, Rescue and First Aid Club (AKİK) to the 2nd year students of the Visual Communication Design Department, in a 1-week 4-hour program. AKİK students transferred the information they received during their education to other students through presentations in the conference hall under the supervision of their advisor teachers, thus transferring information from student to student. During this training, all natural disasters, the risks of disasters, how they should be protected, the precautions to be taken before the disaster, the points to be considered during

and after the disaster were explained for each disaster and the students were observed to have paid great interest (<https://aybu.edu.tr/sbmyo/tr/haber/13557>).

- Poster works have been done; poster designs were studied for three weeks. The completed works were collected online from the students.

- Student opinions were obtained by the interview form. With the semi-structured questions prepared by the researcher, the students were given opportunity to give information about the posters they made and to explain their designs.

3.4. Data Analysis

The data obtained in this study were subjected to content analysis. In content analysis, qualitative research data obtained through interviews, observations or documents are analyzed in four stages: coding the data, finding the themes, organizing the codes and themes, defining and interpreting the findings. In addition, three ways are suggested in qualitative data analysis. The first is to present the data with a descriptive approach by sticking to the original of the data obtained and by quoting directly from the answers of the participants when necessary. The second way is to present the data with a descriptive approach, and to establish relations between the themes by determining some themes. The third way is to analyze the data using their own interpretations as well as descriptive and thematic analysis. In the same study, data analysis can be performed by using these three approaches together (Yıldırım & Şimşek, 2008: 221-228-239). All three suggested routes were used in this study.

By examining the information obtained from the data collection tools, it was tried to divide the information into meaningful parts and to find out what each part means conceptually. Concepts that form a meaningful part in themselves are named/coded. During the coding process of the data, the data set was read many times and the codes were studied over and over again. Coding was done according to the concepts extracted from the data. Codings were brought together and analyzed, and common aspects were tried to be found, in other words, thematic coding was done. Frequencies were extracted according to the determined themes, tables were created and the results were interpreted.

4. Findings

When the posters designed by the students for natural disasters are examined, three main themes were determined as earthquake, fire, and other disasters. 23 of 54 participants used earthquake, 22 fire and 9 other disasters in their posters. Out of 23 participants who used the earthquake in their poster, 1 completed the poster by adding the flood disaster and 1 adding the landslide. For this reason, 3 sub-themes were created for the earthquake. 1 out of 22 participants who used fire in their poster completed their poster by adding environmental pollution to the fire. For this reason, 2 sub-themes were created for fire. Since there were not enough natural disaster posters to create a theme other than earthquake and fire, the theme was created with the title "other disasters" from the remaining designs. 6 sub-themes were created because 1 of 9 participants designed erosion, desertification, and drought, one designed hurricane, one drought, two designed flood, one designed tsunami, and three all disasters.

Table 1 shows the themes in the poster designs of the participants in the research.

Table 1
Poster design themes

Main Themes	Sub- themes	Number of Individuals (n=54)	Percentage (%)
Earthquake	• Earthquake	21	38.9
	• Earthquake and Flood	1	1.9
	• Earthquake and Landslide	1	1.9
Fire	• Fire	21	38.9
	• Fire and Environmental pollution	1	1.9
Other disasters	• Erosion, desertification and drought	1	1.9
	• Hurricane	1	1.9
	• Drought	1	1.9
	• Flood	2	3.7
	• Tsunami	1	1.9
	• All disasters	3	5.6

When Table 1 was examined, it was observed that the majority of the participants (38.9%) studied the earthquake natural disaster. In addition, those who work on earthquakes and floods (1.9%) and those who work on earthquakes and landslides (1.9%) are in a minority compared to those who work only on earthquake. While 38.9% of those working only on natural disasters of fire were designing fire and environmental pollution, the number of participants working on fire and environmental pollution was 1.9%. When those who work in disasters other than earthquakes and fires are examined, it is seen that while the flood is 3.7%, the number of participants who deal with all disasters is 5.6%. In general, it is seen that most of the earthquake

natural disasters and then fire natural disasters are transferred to their posters by the majority of participants.

When the question of why a poster was designed for these natural disasters was examined, all of the participants who dealt with the earthquake stated that our country is in the earthquake zone and that they designed this poster because precautions should be taken by drawing attention to it. Example sentences quoted from the participants: "Because our country is in an earthquake zone and yet it is the place where consciousness is the lowest (Stu. 7)", "I prepared for the earthquake because I think we did not take enough precautions, not earthquakes but carelessness kills (Stu. 13)." and "We know that the earthquake took many lives. We should be more conscious and raise awareness about earthquakes (Stu.30)."

Almost all of the participants who dealt with the fire issue stated that they designed a poster for this natural disaster due to the forest fires in our country in the summer. Example sentences quoted from participants: "Recently, forest fires have been felt a lot in our country and I prepared poster designs in order to convey the importance of forests to people and to raise awareness of protecting forests (Inst. 12).", "I wanted to draw attention to the recent fires in our country. I wanted to choose this theme by asking everyone in our country to understand the seriousness of the fires (Inst. 21)." and "For forest fires because it was one of the disasters with the greatest damage in the recent past (Stu. 41)". One participant stated and expressed himself by saying that he designed a poster because he was afraid of fire. The participant said, "I chose this disaster because it is the disaster I fear most. I tried to convey the message that people should be more careful at home, and I aimed to show the consequences of a little negligence (Ex. 50)". The participants elucidated their preferences on the issue respectively by their statements in several fold: the participant who designed his poster on erosion, desertation and drought as he faced the fare within himself; the participant who designed on hurricane as he believed it was currently on agenda; the one who designed on drought so as to raise awareness on drought; the participants designing their posters on flood as there has been this disaster in Turkey; the one designing on tsunami as in person he witnessed the earthquake disaster in Seferihisar-İzmir and how it turned into tsunami and destroyed constructions in the region, and the participants designing their posters on all catastrophe so as to draw attention towards how all happen at the same time.

As displayed in Table 2, when the reasons for the participants were examined by inquiring which colors, they used for the posters they designed, two sub-themes were created

for the colors by the participants in their answers. The first theme is the colors they specify as the main color or natural color of the natural disaster. The second theme was the colors they used to draw attention, highlight and text color.

Table 2.
Colors used in poster designs

Main Themes	Sub-themes	Number of Individuals (n)	Percentage* (%)
Earthquake (n=23)	• Primary Color-Natural Color		
	Yellow	4	17.4
	Brown	3	13.0
	• Attracting Attention, Highlighting and Text Color		
	Black	10	43.5
	Red	8	34.8
	White	7	30.4
	Blue	2	8.7
	Green	1	4.3
	Grey	1	4.3
Fire (n=22)	• Primary Color-Natural Color		
	Red	12	54.5
	Orange	12	54.5
	Yellow	8	36.4
	Black	7	31.8
	Green	5	22.7
	• Attracting Attention, Highlighting and Text Color		
	Blue	4	18.2
	Grey	4	18.2
	Brown	3	13.6
White	2	9.1	
Other Disasters (n=9)	• Primary Color-Natural Color		
	Blue	5	55.6
	Green	1	11.1
	White	1	11.1
	Brown	1	11.1
	• Attracting Attention, Highlighting and Text Color		
	Red	3	33.3
Black	2	22.2	
Yellow	1	11.1	

*Percentages are calculated over the total value (as multiple answers) for each color.

When Table 2 was examined, it was determined that the students studying the subject of earthquake preferred yellow (17.4%) and brown (13.0%) in general as the colors in their poster, and black (43.5%), red (34.8%) and white (30.4%) as the writing color of the poster (typography). In general, red (54.5%) and orange (54.5%) colors were used by the students

working on the subject of fire in their poster designs, as well as yellow (36.4%), black (31.8%) and green (22,7%) colors used. It is thought that the students who reflect the fire issue on their posters prefer the colors known as 'warm colors', namely yellow, red and orange, due to the fire topic they choose. The participants, who reflected the fire issue on their posters, mostly preferred blue (18.2 %) and gray (18.2%) as the color of the text. Students studying other disasters preferred the color blue (55.6%) and green (33.3%) as the text color for their posters.

The students, who dealt with the earthquake subject, reflected the colors yellow and brown on their posters as the main-natural color. They stated that they reflect the colors black, red, white, blue, green and gray on their posters as the textual color to draw attention and to emphasize. While designing the earthquake poster, the majority of the students used destroyed buildings and human figures after the earthquake. For this reason, it was observed that black color was used to draw attention to the devastation, destruction and hopelessness that occurred after the earthquake. It was determined that the color red was used more in writing as it had a stimulating effect. The students explained the reasons for the colors they used with the following the statements: *"I put a building that collapsed after the earthquake on my poster. Because it would be more appropriate with the message I will give. And in the slogan I wrote the important parts in red. I tried to attract more attention and make it more memorable with red writing (Inst. 3)."*, *"I used white and red on Black for my poster. I used red because it has a stimulating effect. I also used black and white because they are compatible (Ex. 30)."* and *"Black and white colors predominate on the poster. Because the traces left on us by such a disaster in our lives will leave a black, white, unhappy, colorless effect on the rest of our lives. It is intended to send a warning message to the audience by making the color of the text I used on the poster red (Inst. 7)."*

The students, who dealt with the subject of fire, reflected the colors red, orange, yellow, black and green on their posters as the main-natural colors. They elucidated to reflect the colors blue, gray, brown and white on their posters to attract attention and as a text color. It was observed that the participant who dealt with the fire worked more on the main-natural colors compared to the participants who worked on the earthquake-themed posters. While the majority of the participants who dealt with the earthquake made designs by drawing attention to the post-earthquake on their posters, the participants who dealt with the fire designed by drawing attention to the moment of the fire. They mostly used burning forests, and fire in their posters; therefore, red, orange and yellow colors came to the fore. A green forest before the

fire, the redness at the time of fire and the blackness of the ashes after the fire formed the basic idea. The excerpts belonging to the participants: *"I designed a poster in which yellow and orange tones predominate, because it makes it easier to think of fire. For example, if a blue and white poster were to be designed, we could focus on other thoughts besides fire (P. 21)"*, *"I used white color in the poster text because I wanted it to integrate with the picture and create an emphasis (P.33)"*, *"I used matches, fire and forest. The colors I use are shades of orange and sax blue. The purpose of my use of these colors was to use the tones of fire and to make them attractive (P. 45)"* and *"I used red, yellow, orange and black colors. Red, orange and yellow represent the flame. Black represents the ashes formed after the fire (P. 50)"*.

The participants, who dealt with the subject of other disasters, reflected the colors blue, green, white and brown on their posters as the main-natural color; they stated that they reflect the colors red, black and yellow on their posters as a color to draw attention, to emphasize and to write. Since disasters such as drought, hurricane, flood, and tsunami were discussed under the title of other disasters, they mostly used blue as the main-natural color. The posters include water drops for emphasis on drought, and real pictures for floods and tsunamis. The excerpts taken from the participants are of *"In my posters, I used a water drop and a photo of the soil cracking due to drought behind it. Because the message I want to convey is drought and water shortage, I find these images appropriate for the message I want to convey (Inst. 18). And, "I preferred blue in Hurricane. I think it is more remarkable (P.22)"*.

A total of 54 students participated in the research. The participants are 39 female and 15 male students. The status of male and female participants and their answers given accordingly is presented in Table 3.

Table 3
Distribution of poster design themes by gender

Main Themes	Sub-themes	Female		Male	
		Number of Individuals (n=39)	Percentage (%)	Number of Individuals (n=15)	Percentage (%)
Earthquake	• Earthquake	13	33.3	8	53.3
	• Earthquake and flood	1	2.6	-	-
	• Earthquake and landslide	1	2.6	-	-
Fire	• Fire	17	43.6	4	26.7
	• Fire and environmental pollution	1	2.6	-	-
Other Disasters	• Erosion, desertification and drought	1	2.6	-	-
	• Hurricane	1	2.6	-	-
	• Drought	-	-	1	6.7
	• Flood	1	2.6	1	6.7
	• Tsunami	1	2.6	-	-
	• All disasters	2	5.1	1	6.7

Looking at the statistics of the posters designed according to gender; 38.5% (15) of the females designed posters on earthquake, 46.2% (18) on fire, 15.4% (6) on other disasters. Of the male, 53.3% (8) designed posters about earthquake, 26.7% (4) about fire, 20.0% (3) about other disasters. We see that while the majority of the males covered the earthquake topic (53.3%) on their posters, the majority of the females covered the fire issue (43.6%).

Information on which colors are utilized by male and female participants in their poster designs is given in Table 4.

Table 4
Distribution of colors used in poster designs by gender

Main Themes	Sub-themes	Female		Male	
		Number of Individuals (n)	Percentage* (%)	Number of Individuals (n)	Percentage* (%)
Earthquake	<ul style="list-style-type: none"> • Primary Color-Natural Color 				
	Yellow	1	6.7	2	25.0
	Brown	2	13.3	1	12.5
	<ul style="list-style-type: none"> • Attracting Attention, Highlighting and Text Color 				
	Black	7	46.7	3	37.5
	Red	4	26.7	4	50.0
	White	5	33.3	2	25.0
	Blue	2	13.3	-	-
	Green	-	-	1	12.5
	Grey	-	-	1	12.5
	Total	15		8	
Fire	<ul style="list-style-type: none"> • Primary Color-Natural Color 				
	Red	10	55.6	2	25.0
	Orange	10	55.6	2	25.0
	Yellow	7	38.9	1	12.5
	Black	7	38.9	-	-
	Green	4	22.2	1	12.5
	<ul style="list-style-type: none"> • Attracting Attention, Highlighting and Text Color 				
	Blue	3	16.7	1	12.5
	Grey	2	11.1	2	25.0
	Brown	3	16.7	-	-
White	2	11.1	-	-	
	Total	18		4	
Other Disasters	<ul style="list-style-type: none"> • Primary Color-Natural Color 				
	Blue	2	33.3	2	25.0
	Green	1	16.7	-	-
	White	1	16.7	-	-
	Brown	-	-	1	12.5
	<ul style="list-style-type: none"> • Attracting Attention, Highlighting and Text Color 				
	Red	2	33.3	1	12.5
	Black	1	16.7	1	12.5
Yellow	-	-	1	25.0	
	Total	6		3	

*Percentages are calculated over the total value (as multiple answers) for each color.

According to the gender displayed in Table 4, participants were asked what colors they used for the posters they designed and the reasons were investigated. 6.7% of females used yellow (1), and 13.3% brown (2) as the base color; 46.7% used black (7), 26.7% used red (4), 33.3% used white (5), 13.3% used blue (2) as the color of drawing attention, highlighting and

writing, whereas 25,0% male participants used mainly the base and natural color of yellow, 12.5% brown (1), 37.5% black (3) as it is printed color, 50.0% red (4), 25.0% white (2), 12.5% green (1), and 12.5% gray (1) so as to draw attention and emphasize.

Regarding the fire context, 55.6.7% of females used red (10), 55.6% orange (10), 38.9% yellow (7), 38.9% black (7), and 22.2% (4) green as the base and natural colors; and used 16.7% blue (5), 11.1% gray (2), 16.7% brown (5), 11.1% white (2), used blue as the color of drawing attention, highlighting and writing, whereas 25,0% male participants used mainly the basic and natural color of yellow, 12.5% brown (1), 37.5% black (3) as it is printed color, 50,0% red (4), 25,0% white (2), 12,5% green (1), and 12,5% gray (1) so as to draw attention and emphasis.

Upon the consideration of other disasters, 33.3% of females used blue (2), 16.7% green (1), 16.7% white (1) as the base and natural colors; and 33.3% of them used red (2), 16.7% black (1) as it is color to print, whereas 25,0% male participants used mainly blue as the basic and natural color, 12.5% brown (1), 12.5% red (1), 12.5% black (1), and 12,5% yellow (1) as they are print color and to draw attention and emphasis.

While the girls mostly preferred to use black and white colors in the earthquake poster they designed, the boys preferred to use the colors black and red. The girls mostly preferred to use the colors red and orange in the fire poster they designed, and the boys preferred the same colors. While the girls mostly preferred to use the colors blue and red in the other disasters posters they designed, the boys preferred to use the colors blue and yellow.

5. Conclusion and Discussion

This research was conducted in order to determine how the disaster perception of university students is reflected in their poster designs in the context of art education. A total of 54 participants (39 females; 15 males) took part in the study.

At the end of the research, the majority of the participants designed the subject of earthquake (38.9%) and fire (38.9%) on their posters. 38.5% (15) of female students designed posters about earthquake, 46.2% (18) of them about fire, 53.3% (8) of male students about earthquake, 26.7% (4) of them made poster designs about fire. Among other disasters, earthquake was the first natural disaster that was mostly studied, followed by studies on fire. In a study conducted with university students in the literature, it was seen that the majority of the students (33.33%) who experienced disasters worked on the pictures of the earthquake natural disaster. Following these theme, the findings of the other studies reveal that 11.11% is on being

incapable and darkness-misery, 5.55% is about right coordination, homeless-migration, war and terror, fatalist approach, fear and worry, first intervention, taking precaution and also destruction and death emotions (Günaydın, Eyüpoğlu Karaoğlu and Günaydın, 2019:76). In the same vein, another study (Meral,2014:30) revealed that earthquake natural disaster was the first type of disaster coming to mind for 72.9% of the participants, followed by flood-flood with a rate of 19.8%. In another study (Avcı, Kaplan ve Ortabağ, 2020: 96), it was found that when the word disaster comes to mind, earthquakes come to mind with a rate of 81.0%, followed by wars and conflicts with a rate of 54.1%. In another study conducted with university students, it was seen that 52.85% of the university students participating in the research experienced a disaster and the most common type of disaster they experienced was earthquake with a rate of 46.20% (Yiğit et al., 2020:583). Therefore, the results of this study are similar to other studies. These results are thought to be related to the fact that our country is located on one of the most active regions of the world in terms of earthquakes and that the fault lines are on the passageway. It is expected that students design earthquake posters in order to give a message about disaster and raise awareness. Considering that even if most of the students did not experience other disasters, they felt the earthquake at least, and because earthquakes are common in our country, they follow it from the media and communicate with the people affected by the earthquake, it is natural that the earthquake natural disaster comes to their mind first after disaster education.

As a result of this research, the students mostly studied the natural disaster of fire in the second place. It is seen that students who study the subject of fire in their designs are affected by forest fires that occur every summer in our country and cause great loss of life and property, especially in recent years.

Color is important in poster design in terms of providing visual hierarchy. Attention is drawn to the message to be conveyed by using the right color. The colors used in the poster text should be interesting and perceptible as well as the main-natural colors used throughout the poster. In design studies, attention should be paid to the meanings of colors according to cultures as well as visual legibility and perceptibility. In this study, the majority of the students who dealt with the subject of earthquake reflected the colors yellow (17.4%) and brown (13.0%) on their posters as the main-natural color; It was determined that they reflected the colors black (43.5%), red (34.8%), and white (30.4%) on their posters as the colors of drawing attention, emphasizing and writing. While most of the female students used brown (13,3) as the basic color

of their posters, male students preferred yellow (25,0). The female students chose the color black (46.7) for the text color, and the male students chose the red (50.0) color as the text color in their earthquake designs.

Brown is known as the color of the earth. It is accepted that the color brown is a calming color that represents maturity, directs a grounded, resolute, secretive behavior and symbolizes seriousness (Martel, 1995: 85). It is thought that the students described the destructive effect of the earthquake, the chaos and pessimism that followed, with brown color, since the earthquake disaster was caused by ground movements and reminded of gloom.

The color yellow, according to color therapists, is one of all colors that increases the strength of the general muscle nerves. Studies have found that the color yellow activates people, sharpens understanding, facilitates communication, but when overdone, it arouses feelings such as insecurity, illness, jealousy, and suspicion (Gerstner, 1981: 20, Martel, 1995: 85, Özdemir, 2005: 393). Although red, yellow and orange are known as warm colors with high wavelengths, yellow is among the colors used extensively by the students studying earthquake in this study. Since the effect of each color varies according to the color tones used, the students used yellow in a tone to reinforce the gloomy atmosphere in this study.

The majority of the students who dealt with the subject of fire reflected the colors red (54.5), orange (54.5), yellow (30.4) on their posters as the main-natural color; It was found that they reflect the colors blue (18.2) and gray (18.2) on their posters to attract attention and as text colors. On the subject of fire, female students and male students made predominantly red and orange designs, while the female students chose blue and brown as the font color, the male students used the gray color.

It is thought that the color yellow, orange and red were used to emphasize the warmth, fire and attract attention. It was determined that the students chose colors to attract more attention while choosing the font colors.

How societies are structured and how they organize their resources changes the impact of each disaster. Due to the geography where Turkey is located, natural disasters are frequently experienced. Therefore, making investments to reduce disaster risk will reduce the loss of life and property. One of these investments is the one in education. Studies reveal the importance of education on disaster awareness. Despite the developments in technology and communication, messages and warnings about disasters still do not reach all people and

communities; therefore, societies should be fully informed about what to do during the isolation period (King, 2000: 223), students can obtain most of their information about disaster from electronic media. Infact, it has been seen that they have acquired from movies, television and their families (Berry and King, 1998: 28). In some studies, in Turkey, although the disaster awareness level of university students is high, their level of preparedness is low (Şahin, Lamba and Öztop, 2018: 149). It was determined that the sources of accessing information about disasters of university students are the internet at the rate of 66.4% and the television at 64.9% (Avcı, Kaplan and Ortabağ, 2020: 97). In this context, it is thought that this study is useful in terms of informing students and reflecting their perceptions and other studies to be done.

6. Suggestions

Disaster awareness training should be given from an early age in order to build a disaster-ready society. For this reason, this education should be given at every level of our schools, intertwined with art, by making use of the effect of visuals. This type of poster work that students do to raise awareness of and attract the attention of the society about disasters will help them convey their own knowledge and thoughts. For this reason, it is thought that there is a need for such studies that will reveal their artistic creativity. This research was conducted with a limited number of students. It is recommended to conduct more detailed studies with larger groups on this subject.

CONFLICT OF INTEREST STATEMENT

The author declares that there is no conflict of interest in this study.

RESEARCH AND PUBLICATION ETHICS STATEMENT

The author declares that research and publication ethics are followed in this study.

AUTHOR LIABILITY STATEMENT

The author declares that she has done every step of this work herself.

Sanat Eğitimi Bağlamında Afet Algısının Öğrenci Afişlerine Yansıması

Dr. Öğr. Üyesi Seçil KARTOPU, Ankara Yıldırım Beyazıt University, skartopu@ybu.edu.tr

Özet: Küreselleşme ve teknolojinin hızla ilerlemesi sadece bilginin değil görsel bilgilerin de artmasına neden olmaktadır. Bu durum görsel zengini bir dünyayı ve görsel bilgi çağını getirmektedir. Görsel bilgi çağında görsel içerikler hayatımızın her alanında rol oynamaktadır. İnsan hayatını olumlu ya da olumsuz etkileyen bu görsel dünyanın anlamlandırılması, değerlendirilmesi, sınıflandırılması ve algılanması bağlamında sanat ve sanat eğitiminin rolü büyüktür. Sanat yalnızca hoş duyguların ve güzelliklerin yansıması değil, yaşanan korkuların, acıların ve kederlerin de bir ifadesi olmaktadır. Bu süreçte afişler ve afişlerdeki görsellerin ayrı bir önemi bulunmaktadır. Görsel iletişim sanatlarından biri olan grafik tasarımın ve özelinde afiş tasarımının bilgilendirici işlevi, yaratıcı fikirlerle sorunlara çözüm yolları bulma çabaları topluma katkı sağlamaktadır. Bunlardan biri de doğal afetlerde afiş ve görsel kullanımı olmaktadır. Bu araştırmada sanat eğitimi bağlamında üniversite öğrencilerinin afet algısının afiş tasarımlarına nasıl yansıdığını belirleme amaçlanmıştır. Bu amaç doğrultusunda toplam 54 öğrenci ile çalışılmıştır. Araştırma sonunda öğrencilerden çoğunluğunun deprem ve yangın konusunu afişlerinde çalıştığı belirlenmiştir. Deprem konusunu işleyen öğrencilerin büyük çoğunluğunun sarı ve kahverengi renklerini ana-doğal renk olarak afişlerine yansıttıkları; siyah, kırmızı, beyaz renklerini ise dikkat çekmek vurgulamak ve yazı rengi olarak afişlerine yansıttıkları belirlenmiştir. Yangın konusunu işleyen öğrencilerin büyük çoğunluğu kırmızı, turuncu, sarı renklerini ana-doğal renk olarak afişlerine yansıttıkları; mavi, gri renklerini ise dikkat çekmek vurgulamak ve yazı rengi olarak afişlerine yansıttıkları bulunmuştur. Öğrencilerin ülkemizde yaşanan afetlerden etkilendikleri renk seçimlerinde açıkça ortaya çıkmıştır. Bu konuda daha ayrıntılı çalışmalar yapılması önerilmiştir.

Anahtar Sözcükler: Afet Eğitimi, Sanat Eğitimi, Afiş, Sanat, Afiş inceleme, Renk

1. Giriş

Afet teması, günümüzde ekonomik, politik, ekolojik veya teknolojik alanlarda olduğu kadar sanatsal uygulamalarda, sinema, resim, dans gibi alanlarda da ele alınmaktadır. Sanat dünyası bu eğilime karşı değildir. Peki, afetler güzel sanatların konusu olur mu? Güzeli arayan sanat afetlerle ilgilenir mi? Bilindiği gibi güzel sanatlar bireyin kendisini ifade etme aracıdır. Bireyin diğer bireylerle anıları, duyguları ve hissettiklerini paylaşmasına izin verir. Hayal gücünün, yaratıcılığın gelişmesine yardım eder. Aynı zamanda eğitim ve bilginin yayılmasına katkı sağlamaktadır. Bu süreçte hem bir propaganda hem de telkin aracı olmaktadır. Bireylerin ve toplumların kimliğini inşa etmede önemli roller oynamaktadır.

1.1. Sanat Eğitimi ve Afiş

Sanat düşüncelerimizin, duygularımızın, sezgilerimizin ve arzularımızın bir ifade şeklidir, kişiseldir ve kişiliğin bir uzantısı olan dünyayı deneyimleme şeklimizi paylaşmakla ilgilidir. Bir iletişim aracı olarak sanat aynı zamanda, öğrencilerin içsel duygusal karmaşalarını dışsallaştırılabilecekleri ve kendilerini keşfedebilecekleri bir araçtır. Sanat, yaşanan duygulara daha derin bir düzeyde ulaşma eğilimindedir ve bireylerin başka türlü ifade edemeyecekleri duyguları serbest bırakmalarının bir yoludur.

Çoğu zaman öğrenciler, hissettikleri duyguları tanımakta ve açıkça ifade etmekte zorlanırlar. Sanatsal süreç öznel sınırların ve sözlü engellerin ötesinde çatışma ve şiddetle dolu bir dünyayla karşı karşıya olan öğrencilerin baskı olmadan duygularını açığa çıkarabilecekleri, birbirleriyle iletişim kurabilecekleri güvenli bir alan yaratarak kendilerini ifade etmelerine ve çevrelerindeki dünyayı anlamalarına yardımcı olabilir. Öğrencilerin duygularını görüntülerle ifade etmesi ve iç seslerini ifade etmek için sanatı kullanmaları, belki de ilk kez kendi en derin duygu ve düşünceleri ile bağlantı kurmalarını sağlayacaktır. Fikirlerin, düşünce ve duyguların görselleştirilerek etkili bir biçimde anlatılması aşamasında afişler oldukça etkilidir.

Sanat eğitimi bağlamında afiş çalışmaları, etkili iletişim kurma ve sosyal konulara dikkat çekerek mesaj verme, farkındalık oluşturmak için vazgeçilemez görsel iletişim araçlarından biridir. Tük Dil Kurumu tarafından “Bir şeyi duyurmak veya tanıtmak için hazırlanan, kalabalığın görebileceği yere asılmış, genellikle resimli duvar ilanı, ası” (TDK) olarak tanımlanan afiş, içeriğine göre üç grupta ele alınabilir. Ticari Afişler (Reklam Afişleri), Sosyal Afişler ve Kültürel Afişler. Ticari afişler; bir ürün ya da hizmeti tanıtan afişlerdir. Moda, yemek, endüstri, turizm gibi alanlarda sıkça kullanılırlar. Bu tür afişler hedef kitleri etkilemeyi ve yönlendirmeyi amaçlarlar.

Kültürel Afişler; Sanat ve kültürle ilgili olan afişlerdir. Bu tür afişler kültürel olayların, sergilerin, filmlerin, tiyatroların, müzik ve spor etkinliklerinin, festivallerin ve bunun gibi çalışmaların hedef kitleye durulmasını amaçlarlar. Sosyal Afişler ise ticari amaç gütmeyen eğitici niteliklerdeki afişlerdir. Eğitim, çevre ve ekoloji, siyasi düşünceleri aktarmak, topluma sosyal içerikli mesajlar vermek için kullanılırlar (MEB, 2012:8-9). Hangi türde tasarlanırsa tasarlansın afiş en etkili mesaj iletme yollarından biridir. Dolayısıyla verilmek istenen mesaj görsellerle, biçimlerle ve tipografi kullanılarak bir bütünlük içinde hedef kitleye ulaşmalıdır. Mesajın algılanmasını, afişin dikkat çekiciliği, özgün olması, kolay anlaşılabilirliği ve inandırıcılığı etkilemektedir. Özellikle sosyal mesaj içeren afişlerin halkı harekete geçirmesi beklenir.

Afişin hedefi işaretler, semboller, renkler, yazıları kullanarak bir mesajı en kısa ve etkili biçimde iletmektir. Bu çalışma kapsamında öğrenciler afet farkındalığı ile ilgili çalışmalar yaparak sosyal afişler tasarlamışlar ve gerek toplumu harekete geçirmek gerekse bilgilendirmeyi amaçlamışlardır. Aynı zamanda kendi afet algılarını ve düşüncelerini tasarımlarına yansıtmışlardır.

1.2. Doğal Afetler

Afet ve Acil Durum Yönetimi Başkanlığı (AFAD), afet kavramını “Toplumun tamamı veya belli kesimleri için fiziksel, ekonomik ve sosyal kayıplar doğuran, normal hayatı ve insan faaliyetlerini durduran veya kesintiye uğratan, etkilenen toplumun baş etme kapasitesinin yeterli olmadığı doğa, teknoloji veya insan kaynaklı olay. Afet bir olayın kendisi değil, doğurduğu sonuçtur (AFAD-Açıklamalı Afet Yönetimi Terimleri Sözlüğü)” şeklinde tanımlarken Türk Dil Kurumu “Çeşitli doğa olaylarının sebep olduğu yıkım (TDK)” şeklinde tanımlamaktadır. Bu tanımların ortak noktası afetin normal hayatı sekteye uğratan bir yıkım olduğu ve afetin aslında bir olay değil o olayın sonucu olduğu noktasıdır. Topluma fiziki, ekonomik sosyal ve siyasal zarar verecek bir durum olmadığında afetin sadece olay olarak kaldığı ve afete dönüşmediği konusunda da görüş birliği vardır.

Dünyada son yıllarda insan ve doğa kaynaklı afetlerin görülme sıklığı ve etkisi büyük ölçüde artmıştır. 2019 yılının son günlerinde Çin’in Wuhan kentinde ortaya çıkan ve tüm dünyayı etkileyen Covid-19 biyolojik afeti Dünya Sağlık Örgütü (WHO) verilerine göre küresel olarak, 8 Şubat 2022 itibariyle 5.745.032 ölüm dahil 396.558,014 onaylanmış COVID-19 vakasına sebep olmuştur (<https://covid19.who.int>). Tüm dünyanın hazırlıksız yakalandığı bu salgın insan yaşamını önemli ölçüde etkilemiştir. Bütün devletler hala bu salgınla mücadele etmeye

çalışmaktadırlar. Bu durum etkin afet yönetiminin önemini bir kez daha göstermektedir. Afet yönetiminde yalnızca devletlerin, hükümetlerin değil toplumunda büyük bir sorumluluğu vardır. Afetlerin zararını önlemek ve etkisini azaltmak için afet öncesi, anı ve sonrasında bireysel düzeyde önlemler alınmalıdır.

Afetle mücadelenin afet sonrası müdahale ve iyileştirme çalışmaları gibi algılanması görüşü günümüzde değişmiştir. Yaşanan afetler sonrası çalışmaların afetlerin olumsuz etkilerini azaltmada yeterince etkili olmadığı, afet öncesi hazırlık ve risk azaltma faaliyetlerinin de afetle mücadele kapsamındaki önemi görülmüş, bu da afet yönetiminde uluslararası bir dönüşümü getirmiştir. Afet ile mücadele daha geniş kapsamlı bir yaklaşımla ele alınmış toplumun tüm kesimlerini kapsayacak, sürece dahil edecek stratejiler geliştirilmiştir. Ülkemizin de dahil olduğu, afetlere karşı dirençliliğin artırılması, bu anlamda mevcut risklerin tespit edilerek ortadan kaldırılması konularını içeren Sendai Afet Risk Azaltma Çerçevesi (2015-2030), 18 Mart 2015 tarihinde, Japonya'nın Sendai kentinde düzenlenen Üçüncü BM Dünya Konferansı'nda kabul edilmiştir. Bu bağlamda özellikle kırılgan grupların, çocukların, engellilerin, yaşlı bireylerin, kronik hastalığa sahip kişilerin afetler sonucu oluşan risklerden ve zarar görebilirlik açısından daha yüksek etkilenme potansiyeline sahip olduğu, öncelikle bu kesimlerin güçlendirilmesi gerektiği, ayrıca toplumun tüm kesimlerini kapsayan afete dirençliliği artırmaya vurgu yapılmıştır (UNISDR, 2015:21, Sphere Project, 2018:12-14, Çakır ve Atalay, 2020:175). Toplumun afetlerle ilgili bilgi ve bilinç eksikliğinin olması afetin boyutunu büyütmede, kayıp hasarı arttırmaktadır.

1.3. Afet Eğitimi

Afetlerin yıkıcı etkilerinin azaltılmasının önemi, afet farkındalığının artırılması ve afete dirençli toplumlar oluşturmayı hedefleyen Uluslararası Afetleri Azaltma Stratejisi (ISDR) tarafından geliştirilen Birleşmiş Milletler 2000 Dünya Afetleri Azaltma Kampanyası, gençlerin bu konuda eğitimini amaçlamaktadır (<https://www.un-spider.org>). Başarılı bir afet önleme ve risk yönetimi sağlanması isteniyorsa gelecek nesillerin doğal tehlikelerin farkına varması ve bunların önlenme yollarını daha iyi anlayabilmeleri için gerekli eğitim sağlanmalıdır.

Bir olayın büyüüp afete dönüşmemesi, yıkım yaratmaması için afet riskini azaltma ve gerekli önlemleri almak amacıyla 2021 yılı Türkiye Afet Eğitim Yılı ilan edilmiştir. Bu bağlamda, kamu kurum ve kuruluşlar, STK'lar, dernekler, vakıflar, özel sektör ile iş birliği protokolleri imzalanmaktadır (Afad, 2021). Ayrıca AFAD bu eğitimi bireylerden başlayarak toplumun tüm kesimlerine yaymak amacıyla "Afete Hazır Türkiye" başlıklı bir proje başlatmıştır. Özeld

bireylere genelde topluma afet farkındalığı kazandırmak, yaşadıkları mekanlarda ve çevrelerinde alabilecekleri temel önlemleri anlatmak, afet acil durum planlarının yapılmasına sağlamak için eğitim yolları oluşturmaya başlamıştır (<https://www.afad.gov.tr/afete-hazir-turkiye>).

Afetle mücadelenin gereği “Afete dayanıklı topluluklar” geliştirmek, afetle yaşamayı öğrenmek ve afet öncesi afet anı ve afet sonrası verilecek eğitimin başarısına bağlıdır. Bu eğitimin, örgün ve yaygın eğitimin verildiği okullar aracılığı ile bütünleştirilmesi gereklidir. Birleşmiş Milletler Afet Riski Azaltma Ofisi ve Eğitim Sisteminin Dayanıklılığını Arttırma, Afet Riskini Azaltma Küresel İttifakı, 2017 yılında okul güvenliği çerçevesinde üç dayanak belirlemiştir; güvenli eğitim tesisleri, okul afet yönetimi, risk azaltma ve dayanıklılık eğitimi (Unesco,2019:35). Okullar aracılığıyla verilecek mesajlar her eve ve topluluğa ulaşabilir, gelecek nesillere aktarılabilir (Petal and Izadkhah, 2008). Afet riski eğitimini okul müfredatının içinde yer alması öğrencilerin ve bu sayede toplumun sorunlar hakkında daha fazla farkındalık oluşturmaya yardımcı olur. Ancak yapılan bazı çalışmalarda Türkiye'nin afet eğitiminin ilköğretim ve ortaöğretim düzeyinde UNISDR (Birleşmiş Milletlerin Uluslararası Risk Azaltımı Stratejisi) kriterlerine göre yetersiz olduğu bunun sebebinin eğitimin, dersler kapsamında bütüncül bir yaklaşımla ele alınmaması olduğu (İnal, Kaya ve Altıntaş, 2018:124) sonucuna ulaşılmıştır. Bir başka çalışmada Anaokul ve ilköğretim okulu öğrencilerine her ne kadar Fen ve Teknoloji dersi ve Sosyal Bilgiler dersi kapsamında afet (deprem) eğitimi verilse bile afetlerden korunma yolları ile ilgili bilgilerin yetersiz olduğu, daha nitelikli ve saha tatbikatları ile öğrencilerin bu eğitimi güncel hayatla bağdaştırabilecekleri (Şimşek, 2007:18) önerisi yapılmaktadır. Diğer bir çalışmada Özdemir, Ertürk ve Güner (2018:128), deprem afetinin sebebi ve oluşumu gibi soyut konuların ifadelendirilmesinde öğrencilerin zorluk çektiklerini, anlatım ve öğretim tekniğinin değişmesi gerektiğini, sadece bir sayfada anlatılan Millî Eğitim Bakanlığı 5. Sınıf Sosyal bilgiler ders kitabında verilen bilgilerin yetersiz olduğu ve konuların öğrenim düzeyine göre verilmesi gerektiğini belirlemişlerdir. Bu bağlamda öğrencilerin kolayca anlayabileceği bir dil kullanılması gerektiği, çocuk dostu bir eğitim planına ihtiyacın olduğu bir gerçektir (Jalali and Yarmohammadian, 2015: 486).

1.4. Sanat Eğitimi ile Afet Eğitimi

Geniş kitlelere afet eğitiminin ulaşabilmesi için her türlü iletişim sanatlarının kullanılması ve özellikle medyanın bu konudaki çabası, içeriği, insanları eğitmek için vereceği mesajlar farkındalık yaratması açısından kritik öneme sahiptir (Hussain and Sheikh, 2019). Bu eğitimin küçük yaşlarda başlaması afetle yaşamayı kolaylaştırmaktadır. Dolayısıyla her yaş gurubuna

uygun materyaller tasarlanmalı ders içerikleri dijital çağa uyumlu hale getirilmelidir. Yaratıcı eğitim materyalleri, konu ile ilgili bilgilendirici oyunlar, oyuncaklar, belgeseller, kısa videolar, çizgi romanlar, bulmacalar, bilgisayar oyunları afet farkındalığını artırmanın çeşitli yollarındandır (Oke, Adeyinka and Oluseyi, 2018:107). Özellikle küçük yaş guruplarının eğitiminde eğitici çizgi romanların afet eğitiminde etkili olduğu, öğrencilerin çizgi romanlar aracılığıyla olaylar hakkında daha aktif düşünüp yorum yapabildikleri (Topkaya ve Şimşek, 2016:52) görülmüştür. Öğrenciler afeti yaşamış veya hiç yaşamamış olabilirler. Ancak afet yönetimi hakkında arkadaşları, öğretmenleri ve aileleri ile konuşmaları, tartışmaları afet riskinin azaltılmasına yönelik önlemleri öğrenmelerine ve sorun çözebilmelerine ve içselleştirdikleri mesajları ailelerine, arkadaşlarına ve komşularına iletebilmelerine olanak sağlayacaktır. Böylece kontrollü öğrenme ile kulaktan dolma yanlış bilgilerden uzaklaşacaklardır. Dolayısıyla bu durumlarda sanatın gücünden faydalanmak özellikle çocuklar ve gençler üzerinde etkili olacaktır. İngiliz Sanat Terapistleri Derneği (The British Association of Art Therapists -BAAT), sanatın teşhis aracı olarak değil, kafa karıştırıcı ve rahatsız edici olabilecek duygusal sorunları ele almanın bir aracı olarak kullanılması gerektiğini belirtmektedir.

Yapılan araştırmalara göre öğrenciler öğrendiklerinin; %1'ini tatma, %2'sini dokunma, %4'ünü koklama, %10'unu işitme, %83'ünü ise görme yoluyla almaktadırlar; ayrıca okuduklarının 10'unu, duyduklarının %20'sini, gördüklerinin %30'unu, görüp duyduklarının %50'sini, yapip anlattıklarının %70'ini hatırlamaktadırlar (Lang, McBeath ve File,1995, Akt. Güneş, 2014:6). Bu araştırma gösteriyor ki öğrenmede görme, hatırlamada ise uygulama ve anlatım eğitim alanında daha etkili olmaktadır. Sanat eğitimi öğrencilerin, soyut kavramları somut olarak anlamlandırmalarını (Akkurt ve Boratav, 2018:57), pratik düşüncelerini geliştirerek sentez yapmalarını (Yolcu, 2009:93-94), yaratıcı, kendine güvenen ve toplumsal sorunlara karşı düşünce geliştirebilen tutarlı (Ünver, 2016: 871) bireyler olmalarını sağlamaktadır.

2. Araştırmanın Amacı

Bu araştırmanın amacı, üniversite 2. sınıf "Görsel İletişim Tasarımı Bölümü" lisans öğrencilerinin afet konusundaki algılarını afiş tasarımı yoluyla belirlemektir. Araştırmada önce öğrencilere doğal afetlerle ilgili bir eğitim verilmiş, ardından algılarını belirlemek için afiş tasarımı yaptırılmıştır. Yapılan afiş tasarımlarında kullanılan tema, renkler ve resimler değerlendirilmiştir. Bu amaçla araştırmada aşağıdaki sorulara cevap aranmıştır.

1. Öğrencilerin afiş tasarımları;

1.1. Hangi doğal afetlere yöneliktir?

1.2. Hangi renkler kullanılmıştır?

2. Öğrencilerin afiş tasarımlarında;

2.1. Afiş tasarım temalarının cinsiyete göre dağılımı nasıldır?

2.2. Afiş Tasarımlarında kullanılan renklerin cinsiyete göre dağılımı nasıldır?

3. Araştırma Yöntemi

Bu araştırma nitel bir araştırmadır. Nitel araştırma desenlerinden durum çalışması deseni kullanılmıştır. Yıldırım ve Şimşek'e (2011) göre durum çalışması, nasıl ve niçin sorularını temel alarak araştırmacının kontrol edemediği bir olgu ya da olayı derinliğine incelemesine olanak veren araştırma yöntemidir ve bir veya birden çok birey, olay ya da durum ile bu durumu etkileyen veya bu durumdan etkilenen değişkenler üzerine yoğunlaşmaktadır. Bu çalışmada, sanat eğitimi bağlamında afet algısının nasıl olduğu ve durumun öğrenci afişlerine nasıl yansıdığı inceleneceğinden durum çalışması deseninin araştırmanın amacına uygun olduğu düşünülmektedir.

3.1. Çalışma gurubu

Araştırmanın çalışma gurubunu 2022-2023 eğitim-öğretim yılında Ankara Yıldırım Beyazıt Üniversitesi/Mimarlık ve Güzel Sanatlar Fakültesi/Görsel İletişim Tasarımı bölümü 2. sınıfında okuyan toplam 54 öğrenci oluşturmaktadır. Öğrencilerin 39'u kız, 15'i erkek öğrencidir.

3.2. Veri toplama araçları

Araştırmada veri toplama aracı olarak, nitel veri toplama yöntemlerinden görsel materyaller ve yarı yapılandırılmış görüşme formları kullanılmıştır. Görsel materyaller öğrencilerin yaptığı afiş çalışmalarınıdır. Yarı yapılandırılmış görüşme formu araştırmacı tarafından uzman görüşü olarak oluşturulmuştur.

-Afiş Çalışmaları- Öğrenciler, aldıkları afet eğitimi sonrası afiş çalışmalarına başlamışlardır. Öğrencilerden kendi afet algılarını ve topluma vermek istedikleri mesajları yansıtacak biçimde afiş tasarım ilke ve kuralları doğrultusunda bir afiş tasarımları istenmiştir.

-Görüşme Formu- Çalışmada öğrencilerin görüşünü almak amacıyla oluşturulan yarı yapılandırılmış görüşme formu araştırmacı tarafından hazırlanmıştır. Hazırlanan form iki

uzmanın görüşüne sunulmuştur. Uzmanların ortak görüşleri doğrultusunda forma son hali verilmiştir. Bu formda öğrencilere;

- Hangi doğal afete yönelik afiş tasarladınız? Neden?

-Afişinizde hangi renkleri kullandınız? Neden?

-Afişinizi kısaca anlatınız.

soruları sorulmuştur.

3.3. Verilerin toplanması

Verilerin toplanması çalışmalarına Ankara Yıldırım Beyazıt Üniversitesi (Aybü) Sosyal ve Beşeri Bilimler Etik Kurulu'ndan alınan "2022-663" kodlu etik kurul onay belgesi kapsamında başlanmıştır.

Bu aşamada; Öğrencilere,

• "Afet Farkındalık Eğitimi" verilmiştir; bu eğitim Ankara Yıldırım Beyazıt Üniversitesi Sosyal Bilimler Meslek Yüksekokulu Sivil Savunma ve İtfaiyecilik Programı, AYBÜ Arama Kurtarma ve İlk Yardım Kulübü (AKİK) öğrencileri tarafından Görsel İletişim Tasarımı Bölümü 2. Sınıfta okuyan öğrencilere 1 Hafta 4 saatlik bir programla verilmiştir. AKİK öğrencileri danışman öğretmenleri gözetiminde konferans salonunda, eğitimleri sırasında aldıkları bilgileri sunumlar aracılığı ile diğer öğrencilere aktarmış böylece öğrenciden öğrenciye bilgi aktarımı yapılmıştır. Bu eğitim sırasında uygulamalar ve tatbikatlar yapılarak bütün doğal afetler, afetlerin riskleri, nasıl korunmaları gerektiği, afet öncesi alınması gereken tedbirler, afet anı ve sonrasında dikkat edilecek hususlar her afet için açıklanmış ve öğrencilerin yoğun ilgi gösterdikleri gözlemlenmiştir. (<https://aybu.edu.tr/sbmyo/tr/haber/13557>)

• Afiş çalışmaları yaptırılmıştır; afiş tasarımları 3 hafta boyunca çalışılmıştır. Biten eserler öğrencilerden online toplanmıştır.

• Görüşme formu kullanılarak öğrenci görüşleri alınmıştır; araştırmacı tarafından hazırlanan yarı-yapılandırılmış sorularla öğrencilerin yaptıkları afişleri hakkında bilgi vermeleri ve tasarımlarını açıklamaları sağlanmıştır.

3.4. Verilerin Analizi

Bu çalışmada elde edilen veriler içerik analizine tabi tutulmuştur. İçerik analizinde görüşme, gözlem veya dokümanlar yoluyla elde edilen nitel araştırma verileri dört aşamada

analiz edilir: Verilerin kodlanması, temaların bulunması, kodların ve temaların düzenlenmesi, bulguların tanımlanması ve yorumlanması. Ayrıca nitel veri analizinde üç yol önerilmektedir. Birincisi elde edilen verilerin aslına sadık kalınarak ve gerektiğinde katılımcıların cevaplarından doğrudan alıntı yapılarak verilerin betimsel bir yaklaşımla sunulması. İkinci yol ise, veriler betimsel bir yaklaşımla sunulmakla birlikte bazı temalar belirlenerek temalar arasında ilişkiler kurulmasıdır. Üçüncü yol ise, betimleme ve tematik analizin yanında kendi yorumlarını da kullanarak verileri analiz edilmesidir. Aynı araştırmada bu üç yaklaşım bir arada kullanılarak da veri analizi yapılabilmektedir (Yıldırım & Şimşek, 2008: 221-228-239). Bu araştırmada önerilen üç yol da kullanılmıştır.

Veri toplama araçlarından elde edilen bilgiler incelenerek, bilgileri anlamlı bölümlere ayırmaya ve her bölümün kavramsal olarak ne anlam ifade ettiği bulunmaya çalışılmıştır. Kendi içinde anlamlı bir bölüm oluşturan kavramlar isimlendirilmiş/kodlanmıştır. Verilerin kodlanması sürecinde veri seti birçok kez okunmuş ve kodlar üzerinde tekrar tekrar çalışılmıştır. Verilerden çıkarılan kavramlara göre kodlama yapılmıştır. Kodlamalar bir araya getirilip incelenerek ortak yönler bulunmaya çalışılmış diğer bir ifade ile tematik kodlama yapılmıştır. Belirlenen temalara göre frekanslar çıkartılarak, tablolar oluşturulmuş ve sonuçlar yorumlanmıştır.

4. Bulgular

Öğrencilerin doğal afetlere yönelik tasarladıkları afişler incelendiğinde; deprem, yangın ve diğer afetler olmak üzere üç ana tema belirlenmiştir. 54 öğrenciden 23'ü depremi, 22'si yangını, 9'u ise diğer afetleri afişinde kullanmıştır. Afişinde depremi kullanan 23 öğrenciden 1'i depremin yanına sel felaketini, 1'i de heyelanı ekleyerek afişini tamamlamıştır. Bu nedenle deprem için 3 alt tema oluşturulmuştur. Afişinde yangını kullanan 22 öğrenciden 1'i yangının yanına çevre kirliliğini de ekleyerek afişini tamamlamıştır. Bu nedenle yangın için 2 alt tema oluşturulmuştur. Deprem ve yangın dışında bir tema oluşturacak kadar doğal afet afişi olmadığı için geri kalan tasarımlardan diğer afetler olarak tema oluşturulmuştur. 9 öğrenciden 1'i erozyon, çölleşme ve kuraklığı, 1'i kasırgayı, 1'i kuraklığı, 2'si seli, 1'i tsunamiyi, 3'ü ise tüm afetleri tasarladığı için 6 alt tema oluşturulmuştur.

Tablo1 araştırmaya katılan öğrencilerin afiş tasarımlarındaki temaları göstermektedir.

Tablo 1.
Afiş tasarım temaları

Ana Temalar	Alt Temalar	Kişi Sayısı (n=54)	Yüzde (%)
Deprem	• Deprem	21	38,9
	• Deprem ve Sel	1	1,9
	• Deprem ve Heyelan	1	1,9
Yangın	• Yangın	21	38,9
	• Yangın ve Çevre Kirliliği	1	1,9
Diğer Afetler	• Erozyon, çölleşme ve kuraklık	1	1,9
	• Kasırga	1	1,9
	• Kuraklık	1	1,9
	• Sel	2	3,7
	• Tsunami	1	1,9
	• Tüm Afetler	3	5,6

Tablo 1 incelendiğinde öğrencilerin büyük bir çoğunluğunun (%38,9) deprem doğal afetini çalıştığı görülmüştür. Bunun yanı sıra deprem ve sel konusunu çalışanlar (%1,9) ile deprem ve heyelan konusunu çalışanlar (%1,9), yalnızca deprem doğal afetini çalışanlara göre daha azınlıktadır. Yalnızca yangın doğal afetini çalışanlar %38,9 iken yangının yanı sıra yangın ve çevre kirliliği konusunu çalışanların sayısı %1,9 olarak görülmüştür. Deprem ve yangın dışındaki diğer afetleri çalışanlar incelendiğinde ise sel konusu %3,7 iken tüm afetleri birden ele alan öğrenci sayısı %5,6'dır. Genel olarak bakıldığında en çok deprem doğal afetinin daha sonra yangın doğal afetinin büyük bir öğrenci çoğunluğu tarafından afişlerine aktarıldığı görülmektedir.

Neden bu doğal afetlere ilişkin afiş tasarlandığı sorusu incelendiğinde ise deprem konusunu ele alan öğrencilerin tamamı ülkemizin deprem kuşağında olduğunu ve buna dikkat çekerek önlemler alınması gerektiği için bu afişi tasarladığını belirtmiştir. Öğrencilerden alıntı yapılan örnek cümleler: *“Ülkemizin deprem kuşağında olması ve buna rağmen bilincin en düşük olduğu afet olması sebebiyle (Öğr.7).”, “Depreme yönelik hazırladım çünkü yeteri kadar önlem almadığımızı düşünüyorum, deprem değil tedbirsizlik öldürüyor (Öğr. 13).”* ve *“Deprem çok can aldığını biliyoruz. Deprem konusunda daha çok bilinçlenmeli ve bilinçlendirmeliyiz (Öğr.30).”*

Yangın konusunu ele alan öğrencilerin tamamına yakını ise ülkemizde yazın yaşanan orman yangınlarından dolayı bu doğal afet için afiş tasarladığını belirtmiştir. Öğrencilerden alıntı yapılan örnek cümleler: *“Yakın zamanda ülkemizde orman yangınları çok hissedildi ve insanlara ormanların önemini aktarma ve ormanları koruma bilinci oluşturmak amacı doğrultusunda afiş tasarımları hazırladım (Öğr.12).”, “Ülkemizde son zamanlarda çıkan yangınlara dikkat çekmek istedim. Ülkemizdeki herkesin yangınların ciddiyetini anlamasını isteyerek bu temayı seçmek istedim (Öğr. 21).”* ve *“Orman yangınları için çünkü yakın geçmişte hasarı en büyük olan*

afetlerden biriydi (Öğr.41)." 1 öğrenci ise yangından korktuğu için afiş tasarladığını belirtmiştir. Öğrenci *"En korktuğum afet olduğu için bu afeti seçtim. İnsanların evde daha dikkatli davranmaları gerektiği mesajını iletmeye çalıştım, küçük bir ihmalkârlığın sonuçlarını göstermeyi amaçladım (Öğr. 50)."* şeklinde kendini ifade etmiştir.

Erozyon, çölleşme ve kuraklık konusunda afiş tasarlayan öğrenci kendi içinde yaşamış olduğu korku için, kasırga konusunu işleyen öğrenci son dönemlerde gündemde olduğu için; kuraklık konusunu işleyen öğrenci kuraklık konusunda bilinçlendirme sağlamayı amaçladığı için, sel konusunu işleyen öğrenciler ülkemizde sel felaketleri görüldüğü için, tsunamiyi işleyen öğrenci İzmir/Seferihisar'daki deprem sonrası tsunamiye ve devamındaki yıkıma bizzat şahit olduğu için, tüm afetleri işleyen öğrenciler ise aynı anda tüm afetlere dikkat çekebilmek için bu konuyu ele aldıklarını belirtmişlerdir.

Tablo 2'de belirtildiği üzere öğrencilere tasarladığı afişler için hangi renkleri kullandığı sorusu sorularak nedenleri incelendiğinde; öğrencilerin verdikleri cevaplarda kullandıkları renkler için iki alt tema oluşturulmuştur. İlk tema doğal afetin ana rengi ya da doğal rengi olarak belirttikleri renkler; ikinci tema ise dikkat çekmek, vurgulamak ve yazı rengi için kullandıkları renkler olmuştur.

Tablo 2.
Afiş tasarımlarında kullanılan renkler

Ana Temalar	Alt Temalar	Kişi Sayısı (n)	Yüzde* (%)
Deprem (n=23)	• Ana Renk-Doğal Renk		
	Sarı	4	17,4
	Kahverengi	3	13,0
	• Dikkat Çekmek, Vurgulamak ve Yazı rengi		
	Siyah	10	43,5
	Kırmızı	8	34,8
	Beyaz	7	30,4
	Mavi	2	8,7
Yangın (n=22)	Yeşil	1	4,3
	Gri	1	4,3
	• Ana Renk-Doğal Renk		
	Kırmızı	12	54,5
	Turuncu	12	54,5
	Sarı	8	36,4
	Siyah	7	31,8
	Yeşil	5	22,7
	• Dikkat Çekmek, Vurgulamak ve Yazı rengi		
	Mavi	4	18,2
Diğer Afetler (n=9)	Gri	4	18,2
	Kahverengi	3	13,6
	Beyaz	2	9,1
	• Ana Renk-Doğal Renk		
	Mavi	5	55,6
	Yeşil	1	11,1
	Beyaz	1	11,1
	Kahverengi	1	11,1
• Dikkat Çekmek, vurgulamak ve Yazı rengi			
Kırmızı	3	33,3	
Siyah	2	22,2	
Sarı	1	11,1	

*Yüzde değerleri, her bir renk için toplam değer üzerinden (çoklu cevap olarak) hesaplanmıştır.

Tablo 2 incelendiğinde deprem konusunu çalışan öğrencilerin afişin genelinde sarı (%17,4) ve kahverengini (%13,0) renk olarak tercih ettikleri, yazı rengi olarak (tipografi) siyah (%43,5), kırmızı (%34,8) ve beyaz (%30,4) renk ile çalıştıkları belirlenmiştir. Yangın konusunu çalışan öğrencilerin genel olarak afiş tasarımlarında kullandıkları renklerin kırmızı (%54,5) ve turuncu (%54,5) ağırlıkta olduğu, bunun yanı sıra sarı (%36,4), siyah (%31,8) ve yeşil (%22,7) renklerinde kullanıldığı görülmektedir. Yangın konusunu afişlerine yansıtan öğrencilerin daha çok sıcak renkler olarak bilinen renkleri yani sarı, kırmızı ve turuncuyu tercih etmelerinin seçtikleri yangın konusu gereği olduğu düşünülmektedir. Yangın konusunu afişlerine yansıtan öğrenciler yazı rengi olarak çoğunlukla mavi (1%8,2) ve gri (%18,2) rengi tercih etmişlerdir. Diğer

afetleri çalışan öğrenciler afişlerinin genelinde mavi rengi (%55,6) ve yazı rengi olarak da yeşil rengi (%33,3) tercih etmişlerdir.

Deprem konusunu işleyen öğrenciler, sarı ve kahverengi renklerini ana-doğal renk olarak afişlerine yansıttıklarını; siyah, kırmızı, beyaz, mavi, yeşil ve gri renklerini ise dikkat çekmek vurgulamak ve yazı rengi olarak afişlerine yansıttıklarını belirtmişlerdir. Deprem afişi tasarlarken öğrencilerin çoğunluğu deprem sonrası yıkılmış binaları ve insan figürleri kullanmıştır. Bu nedenle, deprem sonrasında oluşan tahribat, yıkım ve umutsuzluğa dikkat çekmek için siyah renkte yoğunlaştığı görülmüştür. Kırmızı rengin ise uyarıcı bir etkisi olduğundan daha çok yazıda kullanıldığı belirlenmiştir. Öğrenciler kullandıkları renklerin nedenlerini şu örnek cümlelerle açıklamışlardır: *“Afişimde depremden sonra yıkılmış bir binayı koydum. Çünkü vereceğim mesajla daha uygun olacaktı. Ve yazdığım sloganda önemli yerleri kırmızı yazı ile yazdım. Kırmızı yazı ile daha dikkat çekmeyi ve akılda kalıcılığı sağlamaya çalıştım (Öğr.3).”*, *“Afişim Siyah üzerine beyaz ve kırmızı kullandım. Kırmızı kullandım çünkü uyarıcı etkisi var. Siyah ve beyazı da uyumlu oldukları için kullandım (Öğr. 30).”* ve *“Afişte siyah beyaz renkler ağır basmaktadır. Çünkü hayatımızda böyle bir afetin bize bıraktığı izler geride kalan yaşamımızı siyah, beyaz, mutsuz, renksiz bir etki bırakacaktır. Afişte kullandığım yazının rengini kırmızı kullanarak kitleye uyarı iletisi gönderme amacı taşımaktadır (Öğr. 7).”*

Yangın konusunu işleyen öğrenciler, kırmızı, turuncu, sarı, siyah ve yeşil renklerini ana-doğal renk olarak afişlerine yansıttıklarını; mavi, gri, kahverengi ve beyaz renklerini ise dikkat çekmek vurgulamak ve yazı rengi olarak afişlerine yansıttıklarını belirtmişlerdir. Deprem konulu afişleri işleyen öğrencilere göre yangını ele alan öğrencilerin ana-doğal renkler üzerinde daha çok çalıştıkları gözlemlenmiştir. Depremi ele alan öğrencilerin çoğunluğu afişlerinde deprem sonrasına dikkat çekerek tasarım yapmış iken yangını ele alan öğrenciler ise yangın anına dikkat çekerek tasarım yapmışlardır. Afişlerinde çoğunlukla yanan ormanlar, yangın, ateş kullanmışlar ve bu nedenle kırmızı, turuncu ve sarı renkler ön plana çıkmıştır. Yangın öncesi yeşil bir orman, yanma anındaki kırmızılık ve sonrasındaki küllerin siyahlığı temel düşünceyi oluşturmuştur. Öğrencilerden alıntı yapılan örnek cümleler: *“Sarı ve turuncu tonlarının ağır bastığı bir afiş tasarladım çünkü yangın akla gelmesini kolaylaştırır örneğin mavi beyaz tonlarda bir afiş tasarlanacak olsaydı yangın haricinde başka düşüncelere yoğunlaşabilirdik (Öğr. 21)”, “Afiş yazısında beyaz renk kullandım çünkü resim ile bütünleşerek bir vurgu oluşturmasını istedim (Öğr.33)”, “Kibrit, ateş ve orman kullandım. Kullandığım renkler, Turuncu tonları ve saks mavisi. Bu renkleri kullanmamdaki amaç ateşin tonlarını kullanmak ve dikkat çekici kılmaktı (Öğr. 45)”*

ve “Kırmızı, sarı, turuncu ve siyah renkleri kullandım. Kırmızı, turuncu ve sarı alevi temsil ediyor. Siyah ise yangın sonrası oluşan külleri ifade ediyor (Öğr. 50)”.

Diğer afetler konusunu işleyen öğrenciler, mavi, yeşil, beyaz ve kahverengi renklerini ana-doğal renk olarak afişlerine yansıttıklarını; kırmızı, siyah ve sarı renklerini ise dikkat çekmek, vurgulamak ve yazı rengi olarak afişlerine yansıttıklarını belirtmişlerdir. Diğer afetler başlığında kuraklık, kasırga, sel, tsunami gibi afetler ele alındığı için ana-doğal renk olarak mavi rengi daha çok kullanmışlardır. Afişlerde kuraklığa vurgu için su damlasına, sel ve tsunami için gerçek resimlere yer verilmiştir. Öğrencilerden alıntı yapılan örnek cümleler: “Afişlerimde su damlası ve bununla birlikte arkasına kuraklık nedeniyle çatlayan toprak fotoğrafı kullandım. Çünkü vermek istediğim mesaj net kuraklık ve suyun azalması, vermek istediğim mesaj için bu görselleri uygun buldum (Öğr. 18).” ve “Kasırga da maviyi tercih ettim. Daha dikkat çekici olduğunu düşünüyorum (Öğr.22)”.

Araştırmaya toplam 54 öğrenci katılmıştır. Bu öğrenciler 39 kız öğrenci 15 erkek öğrencidir. Verilen cevaplara göre kız ve erkek öğrencilerin durumu Tablo 3’te gösterilmiştir.

Tablo 3
Afiş tasarım temalarının cinsiyete göre dağılımı

Ana Temalar	Alt Temalar	Kız		Erkek	
		Kişi Sayısı (n=39)	Yüzde (%)	Kişi Sayısı (n=15)	Yüzde (%)
Deprem	• Deprem	13	33,3	8	53,3
	• Deprem ve Sel	1	2,6	-	-
	• Deprem ve Heyelan	1	2,6	-	-
Yangın	• Yangın	17	43,6	4	26,7
	• Yangın ve Çevre Kirliliği	1	2,6	-	-
Diğer Afetler	• Erozyon, çölleşme ve kuraklık	1	2,6	-	-
	• Kasırga	1	2,6	-	-
	• Kuraklık	-	-	1	6,7
	• Sel	1	2,6	1	6,7
	• Tsunami	1	2,6	-	-
	• Tüm Afetler	2	5,1	1	6,7

Cinsiyete göre tasarlanan afişlerin istatistiklerine bakıldığında; kızların %38,5’i (15) deprem konusunda afiş tasarlamış iken %46,2’si (18) yangın konusunda, %15,4’ü (6) ise diğer afetler konusunda afiş tasarlamıştır. Erkeklerin ise %53,3’ü (8) deprem konusunda, %26,7’si (4) yangın konusunda, %20,0’ı (3) diğer afetler konusunda afiş tasarlamıştır. Görüyoruz ki erkeklerin çoğunluğu afişinde deprem konusunu (%53,3) işlemişler iken kızların çoğunluğu ise yangın konusunu (%43,6) işlemişlerdir.

Kız ve erkek öğrencilerin afiş tasarımlarında hangi renkleri kullandığına ait bilgiler Tablo 4'te belirtilmiştir.

Tablo 4
Afiş tasarımlarında kullanılan renklerin cinsiyete göre dağılımı

Ana Temalar	Alt Temalar	Kız		Erkek	
		Kişi Sayısı (n)	Yüzde* (%)	Kişi Sayısı (n)	Yüzde* (%)
Deprem	• Ana Renk-Doğal Renk				
	Sarı	1	6,7	2	25,0
	Kahverengi	2	13,3	1	12,5
	• Dikkat Çekmek, Vurgulamak ve Yazı rengi				
	Siyah	7	46,7	3	37,5
	Kırmızı	4	26,7	4	50,0
	Beyaz	5	33,3	2	25,0
	Mavi	2	13,3	-	-
	Yeşil	-	-	1	12,5
	Gri	-	-	1	12,5
	Toplam	15		8	
Yangın	• Ana Renk-Doğal Renk				
	Kırmızı	10	55,6	2	25,0
	Turuncu	10	55,6	2	25,0
	Sarı	7	38,9	1	12,5
	Siyah	7	38,9	-	-
	Yeşil	4	22,2	1	12,5
	• Dikkat Çekmek, Vurgulamak ve Yazı rengi				
	Mavi	3	16,7	1	12,5
	Gri	2	11,1	2	25,0
	Kahverengi	3	16,7	-	-
Beyaz	2	11,1	-	-	
	Toplam	18		4	
Diğer Afetler	• Ana Renk-Doğal Renk				
	Mavi	2	33,3	2	25,0
	Yeşil	1	16,7	-	-
	Beyaz	1	16,7	-	-
	Kahverengi	-	-	1	12,5
	• Dikkat Çekmek, Vurgulamak ve Yazı rengi				
	Kırmızı	2	33,3	1	12,5
	Siyah	1	16,7	1	12,5
Sarı	-	-	1	25,0	
	Toplam	6		3	

*Yüzde değerleri, her bir renk için toplam değer üzerinden (çoklu cevap olarak) hesaplanmıştır.

Tablo 4'te gösterilen cinsiyete göre öğrencilere tasarladıkları afişler için hangi renkleri kullandıkları sorusu sorularak nedenleri incelendiğinde; deprem konusunda ana renk-doğal renk olarak kızların %6,7'si (1) sarıyı, %13,3'ü (2) kahverengini; dikkat çekmek, vurgulamak ve yazı rengi olarak %46,7'si (7) siyahı, %26,7'si (4) kırmızıyı, %33,3'ü (5) beyazı, %13,3'ü (2) maviyi kullanmış iken erkeklerin ise ana renk-doğal renk olarak %25,0'ı sarıyı, %12,5'i (1) kahverengini; dikkat çekmek, vurgulamak ve yazı rengi olarak %37,5'i (3) siyahı, %50,0'ı (4) kırmızıyı, %25,0'ı (2) beyazı, %12,5'i (1) yeşili, %12,5'i (1) griyi kullanmıştır.

Yangın konusunda ana renk-doğal renk olarak kızların %55,6'sı (10) kırmızıyı, %55,6'sı (10) turuncuyu, %38,9'u (7) sarıyı, %38,9'u (7) siyahı, %22,2'si (4) yeşili; dikkat çekmek, vurgulamak ve yazı rengi olarak %16,7'si (2) maviyi, %11,1'i (2) griyi, %16,7'si (3) kahverengini, %11,1'i (2) beyazı kullanmış iken erkeklerin ise ana renk-doğal renk olarak %25,0'sı (2) kırmızıyı, %25,0'ı (2) turuncuyu, %12,5'i (1) sarıyı, %12,5'i (1) yeşili; dikkat çekmek, vurgulamak ve yazı rengi olarak %12,5'i (1) maviyi, %25,0'ı (2) griyi kullanmıştır.

Diğer afetler konusunda ana renk-doğal renk olarak kızların %33,3'ü (2) maviyi, %16,7'si (1) yeşili, %16,7'si (1) beyazı; dikkat çekmek, vurgulamak ve yazı rengi olarak %33,3'ü (2) kırmızıyı, %16,7'si (1) siyahı kullanmış iken erkeklerin ise ana renk-doğal renk olarak %25,0'sı (2) maviyi, %12,5'i (1) kahverengiyi; dikkat çekmek, vurgulamak ve yazı rengi olarak %12,5'i (1) kırmızıyı, %12,5'i (1) siyahı, %25,0'ı (1) sarıyı kullanmıştır.

Kızlar tasarladıkları deprem afişinde en çok siyah ve beyaz renklerini kullanmayı tercih etmişler iken erkekler ise siyah ve kırmızı renklerini kullanmayı tercih etmişlerdir. Kızlar tasarladıkları yangın afişinde en çok kırmızı ve turuncu rengini kullanmayı tercih etmişler iken erkekler de aynı renkleri tercih etmişlerdir. Kızlar tasarladıkları diğer afetler afişinde en çok mavi ve kırmızı renklerini kullanmayı tercih etmişler iken erkekler ise mavi ve sarı renklerini kullanmayı tercih etmişlerdir.

5. Sonuç ve Tartışma

Bu araştırma sanat eğitimi bağlamında üniversite öğrencilerinin afet algısının afiş tasarımlarına nasıl yansıdığını belirleyebilmek için yapılmıştır. Toplam 54 öğrenci (39 kız öğrenci, 15 erkek öğrenci) ile çalışılmıştır.

Araştırma sonunda öğrencilerin büyük çoğunluğu afişlerinde deprem (%38,9) ve yangın (%38,9) konusunu tasarlamışlardır. Kız öğrencilerin %38,5'i (15) deprem konusunda afiş tasarlamış iken %46,2'si (18) yangın konusunda, erkek öğrencilerin %53,3'ü (8) deprem konusunda, %26,7'si (4) yangın konusunda afiş tasarımları yapmışlardır. Diğer afetlerin yanı sıra çoğunlukla çalışılan doğal afet olarak deprem ilk sıradadır bunu yangın konusunda yapılan çalışmalar izlemektedir. Alanyazında üniversite öğrencileriyle yapılan bir çalışmada afet olayı yaşayan öğrencilerin büyük çoğunluğunun (%33,33) deprem doğal afetini resimlerinde çalıştıkları görülmüştür. Bunu %11,11 ile yetersiz kalma ve karanlık-mutsuzluk, %5,55 ile doğru koordinasyon, evsiz kalma-göç, savaş ve terör, kaderci yaklaşım, korku ve endişe, ilk müdahale, önceden önlem alma ve yıkım-ölüm duygularının izlediği bulunmuştur (Günaydın, Eyüpoğlu

Karaoğlu ve Günaydın, 2019:76). Aynı şekilde yapılan bir başka çalışmada (Meral,2014:30) yine deprem doğal afetinin %72,9 oranında katılımcıların aklına ilk gelen afet türü olduğu, bunu %19,8 oranıyla sel-su baskınının izlediği bulunmuştur. Bir diğer çalışmada (Avcı, Kaplan ve Ortabağ, 2020: 96) üniversite öğrencilerinin aklına afet denince %81,0 gibi bir oranla deprem geldiği, depremi %54,1 oranıyla savaşlar ve çatışmaların izlediği tespit edilmiştir. Yine üniversite öğrencileri ile yapılan bir başka çalışmada araştırmaya katılan üniversite öğrencilerden %52,85'inin afet yaşadığı ve en sık yaşadıkları afet türünün %46,20 oranı ile deprem olduğu görülmüştür (Yiğit ve ark, 2020: 583). Dolayısıyla bu araştırma sonucu diğer çalışmalarla benzerlik göstermektedir. Bu sonuçların ülkemizin deprem açısından dünyanın en aktif bölgelerinden biri üzerinde yer alması ve fay hatlarının geçiş yolu üzerinde olmasıyla bağlantılı olduğu düşünülmektedir. Öğrencilerin afet konusunda mesaj vermek, farkındalık yaratmak için deprem afişi tasarımları beklenen bir durumdur. Çoğu öğrencinin diğer afetleri yaşamamış olsa bile depremi en azından hissettiği ve ülkemizde depremler sık yaşandığı için medyadan takip ettiği, çevresinde depremden etkilenen kişilerle iletişim kurduğu düşünülürse afet eğitimi sonrası akıllarına ilk olarak deprem doğal afetinin gelmesi doğal düşünülmektedir.

Yapılan bu araştırma sonucunda öğrenciler ikinci sırada büyük bir çoğunlukla yangın doğal afetini çalışmışlardır. Tasarımlarında yangın konusunu çalışan öğrencilerin ülkemizde her yaz yaşanan ve özellikle son yıllarda büyük can ve mal kaybına sebep olan orman yangınlarından etkilendikleri görülmektedir.

Afiş tasarımında renk görsel hiyerarşiyi sağlaması açısından önemlidir. Doğru renk kullanımı ile verilmek istenen mesaja dikkat çekilir. Afişin genelinde kullanılan ana -doğal renkler kadar afiş yazısında kullanılan renkler de ilgi çekici ve algılanır olmalıdır. Tasarım çalışmalarında görsel okunurluk ve algılanırlığın yanı sıra renklerin kültürlere göre anlamlarına da dikkat edilmelidir. Bu çalışmada deprem konusunu işleyen öğrencilerin büyük çoğunluğunun sarı (%17,4) ve kahverengi (%13,0) renklerini ana-doğal renk olarak afişlerine yansıttıkları; siyah (%43,5), kırmızı (34,8), beyaz (%30,4) renklerini ise dikkat çekmek vurgulamak ve yazı rengi olarak afişlerine yansıttıkları belirlenmiştir. Kız öğrencilerin çoğu deprem konusunda kahverengi (13,3) rengini afişlerinin temel rengi olarak kullanırken erkek öğrenciler sarıyı (25,0) tercih etmişlerdir. Kız öğrenciler yazı rengi için siyah (46,7) rengi, erkek öğrenciler ise kırmızı (50,0) rengi deprem tasarımlarında yazı rengi olarak seçmişlerdir.

Kahverengi toprağın rengi olarak bilinir. Kahverengi rengin, olgunluğu temsil eden yatıştırıcı bir renk olduğu, ayağı yere basan, kararlı, ketum bir davranışa yöneltici olduğu ve

ciddiyeti simgelediği (Martel, 1995: 85) kabul görür. Deprem afeti yer hareketlerinden kaynaklandığı ve kasveti hatırlattığı için öğrencilerin depremin yıkıcı etkisini, sonrasındaki kaosu, karamsarlığı kahverengi renk ile betimledikleri düşünülmektedir.

Sarı renk, renk terapistlerine göre, tüm renkler arasında genel kas sinirlerinin gücünü arttıran bir renktir. Yapılan çalışmalarda sarı rengin insanı harekete geçirdiği, anlamayı keskinleştirdiği, iletişim kurmayı kolaylaştırdığı fakat aşırıya kaçıldığında da güvensizlik, hastalık, kıskançlık, şüphe gibi duygular uyandırdığı bulunmuştur (Gerstner,1981: 20, Martel, 1995: 85, Özdemir, 2005: 393). Kırmızı, sarı, turuncu olarak dalga boyu yüksek olan sıcak renkler olarak bilinmesine rağmen sarı bu çalışmada deprem konusunu çalışan öğrencilerin yoğun kullandığı renkler arasındadır. Her rengin bıraktığı etki kullanılan renk tonlarına göre değiştiği için öğrenciler bu çalışmada kasvetli havayı pekiştirecek tonda sarı renk kullanmışlardır.

Yangın konusunu işleyen öğrencilerin büyük çoğunluğunun kırmızı (54,5), turuncu (54,5), sarı (30,4) renklerini ana-doğal renk olarak afişlerine yansıttıkları; mavi (18,2), gri (18,2) renklerini ise dikkat çekmek vurgulamak ve yazı rengi olarak afişlerine yansıttıkları bulunmuştur. Yangın konusunda kız öğrencilerde erkek öğrencilerde kırmızı ve turuncu renk ağırlıklı tasarımlar yapmışlar, yazı rengi olarak kız öğrenciler mavi ve kahverengini seçerken erkek öğrenciler gri rengi kullanmışlardır.

Sarı, turuncu ve kırmızı rengin sıcaklığı, ateşi vurgulamak ve dikkat çekmek için kullanıldığı düşünülmektedir. Öğrencilerin yazı renklerini seçerken daha çok dikkat çekmek için renk seçimi yaptıkları belirlenmiştir.

Toplumların nasıl yapılandığı, kaynaklarını nasıl düzenlediği her afetin etkisini değiştirmektedir. Türkiye'nin bulunduğu coğrafya itibariyle doğa kaynaklı afetler sık yaşanmaktadır. Dolayısıyla afet riskinin azaltılmasına yönelik yatırımların yapılması can ve mal kaybını azaltacaktır. Bu yatırımlardan biri de eğitime yapılan yatırımdır. Yapılan araştırmalar afet farkındalığı konusunda da eğitimin önemini göstermektedir. Teknoloji ve iletişim alanında yaşanan gelişmelere rağmen afet ile ilgili mesajların ve uyarıların hala tüm insanlara ve topluluklara ulaşmadığı, bu nedenle toplumların izolasyon döneminde ne yapılması gerektiği konusunda tam olarak bilgilendirilmeleri gerektiği (King, 2000:223), öğrencilerin afet ile ilgili bilgilerinin çoğunu elektronik ortamlardan, filmlerden, televizyondan ve ailelerinden edindikleri (Berry and King,1998:28) görülmüştür. Türkiye'deki bazı çalışmalarda, üniversite öğrencilerin afet bilinç düzeylerinin yüksek olmasına karşın hazırlık düzeylerinin düşük olduğu (Şahin, Lamba

ve Öztöp, 2018: 149) ve üniversite öğrencilerinin afetlere ilişkin bilgilere ulaşma kaynaklarının %66,4 gibi en fazla oranda internet ve %64,9 oranında da televizyon olduğu tespit edilmiştir (Avcı, Kaplan ve Ortabağ, 2020: 97). Bu bağlamda yapılan bu çalışmanın öğrencilerin bilgilendirilmesi ve algılarının yansıması açısından ve yapılacak diğer çalışmalar açısından yararlı olduğu düşünülmektedir.

6. Öneriler

Afete hazır toplum yapılması için afet farkındalık eğitiminin küçük yaştan itibaren verilmesi gereklidir. Bu nedenle okullarımızın her kademesinde bu eğitim sanatla iç içe, görsellerin etkisinden faydalanılarak verilmelidir. Öğrencilerin toplumu afetler konusunda bilinçlendirmek ve dikkatlerini çekmek için yaptıkları bu tür afiş çalışmaları kendi bilgi ve düşüncelerini aktarmalarına yardımcı olacaktır. Bu nedenle sanatsal yaratıcılarını ortaya çıkaracak bu tür çalışmalara ihtiyaç olduğu düşünülmektedir. Bu araştırma sınırlı sayıda bir öğrenci grubuyla yapılmıştır. Bu konuda daha geniş gruplarla ve daha ayrıntılı çalışmalar yapılması önerilmektedir.

ÇIKAR ÇATIŞMASI BEYANI

Yazar bu çalışmada herhangi bir şekilde çıkar çatışması olmadığını beyan eder.

ARAŞTIRMA VE YAYIN ETİĞİ BEYANI

Yazar bu çalışmada araştırma ve yayın etiğine uyulduğunu beyan eder.

YAZAR SORUMLULUK BEYANI

Yazar bu çalışmanın her aşamasını kendisinin yaptığını beyan eder.

REFERENCES/KAYNAKLAR

- AFAD (Afet ve Acil Durum Başkanlığı). (2021). *2021 Afet eğitim yılı kapsamında ulaşılan kişi sayısı 10 milyonu aştı hedef: 51 milyon*. Web:<https://www.afad.gov.tr/2021-afet-egitim-yili-kapsaminda-ulasilan-kisi-sayisi-10-milyonu-asti---basin-bulteni-17052021>. Erişim tarihi: 3.01.2022
- AFAD- (Afet ve Acil Durum Yönetim Başkanlığı), *Açıklamalı Afet Yönetimi Terimleri Sözlüğü*, Web:<https://www.afad.gov.tr/aciklamali-afet-yonetimi-terimleri-sozlugu>. Erişim Tarihi: 9.02.2022

- Akkurt, S., & Boratav, O. (2018). Neden Sanat Eğitimi?. *Uluslararası Eğitim Araştırmacıları Dergisi*, 1(1), 54-60.
- Avcı, S., Kaplan, B. & Ortabağ, T. (2020). Hemşirelik Bölümündeki Öğrencilerin Afet Konusundaki Bilgi ve Bilinç Düzeyleri. *Resilience*, 4 (1) , 89-101. DOI: 10.32569/resilience.619897
- AYBÜ(Ankara Yıldırım Beyazıt Üniversitesi) Sosyal Bilimler Meslek Yüksek Okulu sayfası Web:<https://aybu.edu.tr/sbmyo/tr/haber/13557> Erişim Tarihi: 8.02.2022
- Berry, L., & King, D. (1998). Tropical cyclone awareness and education issues for Far North Queensland school students: Storm Watchers-a cyclone awareness education package for upper primary school children. *Australian Journal of Emergency Management, The*, 13(3), 25-30.
- Çakır, Ö., & Atalay, G. (2020). Afetlerde Özel Gereksinimli Grup Olarak Yaşlılar. *Resilience*, 4(1), 169-186.
- Gerstner, K., Stierlin, H., & Fricker, F. (1981). *Der Geist der Farbe: 9 Kapitel Bilder u. ausgew. Texte*. Dt. Verlag-Anst..
- Günaydın, G., Eyüpoğlu Karaoğlu, N. D. & Günaydın, M. (2019). Afet Kavramı Konusunda Görüşlerin Resim Çizme Yoluyla İncelenmesi. *Hastane Öncesi Dergisi*, 4 (2) , 67-77. Retrieved from <https://dergipark.org.tr/en/pub/hod/issue/50996/666011>
- Güneş, F. (2014). Öğretim İlke ve Yöntemleri. Ankara: Pegem Akademi.
- Hussain, J. S., & Sheikh, M. (2019). Socially Responsible Electronic and Print Media Psychologically Empower Economic Disaster Stricken Families in Pakistan (A Case Study Analysis of Sundar Industrial Estate Factory Collapse in Lahore). *Paradigms*, 13(1), 90-97.
- İnal, E., Kaya, E. ve Altıntaş, K. H. (2018). Türkiye’de Örgün Eğitimin Afet Eğitimi Yeterliliği Açısından İncelenmesi. *Atatürk Üniversitesi Kazım Karabekir Eğitim Fakültesi Dergisi*, (37), 114-127.
- Jalali, S., & Yarmohammadian, M. H. (2015). *Education Strategies For Disaster Risk Reduction In School Curriculum*, 7 th International Conference on Seismology & Earthquake Engineering, 485-486.
- King, D. (2000). You’re on your own: Community vulnerability and the need for awareness and education for predicatable natural disasters. *Journal of contingencies and crisis management*, 8(4), 223-228.
- Martel, C. D. (1995). *Ben Enerjiyim* (A. Unel, Trans.). Istanbul, Turkey: Arion Yayınevi
- MEB (2012). *Grafik ve Fotoğraf- Afiş Tasarımı*- Web:<http://meslek.eba.gov.tr/moduller/Afis%20Tasarimi.pdf> Erişim Tarihi: 25.01.2022
- Meral C. (2014). *Gümüşhane İlinin Köse İlçesinde Halkın Afet Konusundaki Bilgi ve Bilinç Düzeylerinin Tespiti Araştırması* (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Gümüşhane Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Oke, M. O., Adeyinka, A. T., & Oluseyi, O. G. (2018). Media and disaster management: Analysing communication trends in flood ravaged communities in Benue State, North Central Nigeria. *Journal of Media and Communication Studies*, 10(9), 106-112.
- Özdemir, A. G. T. (2005). Tasarımda Renk Seçimini Etkileyen Kriterler. *Çukurova Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 14(2), 391-401.

- Özdemir, Ü., Ertürk, M., ve Güner, İ. (2001). İlköğretimde deprem ve depremin zararlarından korunma yollarının önemi. *Doğu Coğrafya Dergisi*, 7(7), 109-131.
- Petal, M., & Izadkhan, Y. O. (2008, May). *Concept note: formal and informal education for disaster risk reduction*. In Proceedings of the International Conference on School Safety, Islamabad, Pakistan (Vol. 1416). Web: <https://citeseerx.ist.psu.edu/viewdoc/download?doi=10.1.1.371.284&rep=rep1&type=pdf> Erişim Tarihi: 10.02.2022
- Simsek, C. L. (2007). Turkish Children's Ideas about Earthquakes. *Online Submission*, 2(1), 14-19.
- Sphere Association, (2018). *The Sphere Handbook: Humanitarian Charter and Minimum Standards in Humanitarian Response*, fourth edition, Geneva, Switzerland, (s:12-14). Web: www.spherestandards.org/handbook Erişim Tarihi: 9.02.2022
- Şahin, Y., Lamba, M., & Öztop, S. (2018). Üniversite öğrencilerinin afet bilinci ve afete hazırlık düzeylerinin belirlenmesi. *Medeniyet Araştırmaları Dergisi*, 3(6), 149-159.
- TDK- Türk Dil Kurumu – Web: <https://sozluk.gov.tr>. Erişim Tarihi: 8.02.2022
- The British Association of Art Therapists (BAAT, İngiliz Sanat Terapistleri Derneği)- What is art therapy? Web: <https://www.baat.org/About-Art-Therapy>. Erişim tarihi: 3.01.2022
- Topkaya, Y., & Şimşek, U. (2016). The Effect of Educational Comics on the Academic Achievement and Attitude towards Earthquake. *International Online Journal of Educational Sciences*, 8(3), 46-54.
- UNESCO (2019). *Küresel Eğitim İzleme Raporu 2019 Özetgöç, Yerinden Edilme ve Eğitim: Duvarlar Yerine, Köprüler İnşa Etmek* 2019. Web: https://unesdoc.unesco.org/ark:/48223/pf0000265996_tur Erişim Tarihi: 10.02.2022
- UNISDR *ANNUAL REPORT* 2015 Web: https://www.unisdr.org/files/48588_unisdrannualreport2015evs.pdf Erişim Tarihi: 8.02.2022
- United Nations- *Office for Outer Space Affairs UN-SPIDER Knowledge Portal*. Web: <https://www.un-spider.org> Erişim Tarihi: 25.01.2022
- Ünver, E. (2016). Neden ve Nasıl Sanat Eğitimi. *İdil Sanat ve Dil Dergisi*, 5(23), 865-878.
- World Health Organization- WHO *Coronavirus (COVID-19) Dashboard*- Web: <https://covid19.who.int> Erişim Tarihi: 8.02.2022
- Yıldırım, A. ve Şimşek, H. (2011). *Sosyal bilimlerde nitel araştırma yöntemleri* (8. Baskı). Ankara: Seçkin Yayıncılık.
- Yıldırım, A., & Şimşek, H. (2008). Nitel Veri Analizi (s. 221-252). *Sosyal Bilimlerde Nitel Araştırma Yöntemleri*, Ankara: Seçkin.
- Yiğit, E. , Boz, G., Gökçe, A. & Özer, A. (2020). İnönü Üniversitesi Tıp ve Mühendislik Fakültesi Öğrencilerinin Afet Konusundaki Bilgi, Tutum ve Davranışları. *Sakarya Tıp Dergisi*, 10 (4) , 580-586. DOI: 10.31832/smj.696069
- Yolcu, E. (2009). *Sanat Eğitimi Kuramları ve Yöntemleri*. Ankara: Nobel Yayıncılık.